

BRASSÓI LAPOK

Szerkesztőség * Kiadóhivatal * Nyomda
BRASSÓ, KAPU-ÚCCA 64-66 SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFON-INTERURBAN: Szerkesztőség és kiadóhivatal 1-77 és 82 szám

XXXIV. évtolyam 171. szám

Főszerkesztő
SZELE BÉLA dr.

Vasárnap, 1928 július hó 29.

Érdekes interpelláció a szenátus ülésén

Támadás a külügyminiszter ellen, amiért megengedte, hogy Magyarország katonai attaséját nevezzen ki Romániába

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A szenátus, ahová a pénzügyi törvények csak szombat délelőtt kerülnek, csak formális ülést tartott, amelynek azonban érdekes szenzációja akadt.

Gradisteanu Jónás szenátor, volt külügyminiszter kérdést intézett a külügyminiszterhez, hogy miért engedte meg a magyar katonai attasénak a bukaresti magyar követség mellé való akreditálását.

A miniszter nem válaszolt és a különös interpellációnak nem lett nagyobb visszhangja.

Felkerestük báró Vest Fedor követségi tanácsost, aki a szabadságon levő báró Villányi magyar követet helyettesíti, hogy világosítson fel bennünket, mennyiben hibázott a magyar kormány ebben az ügyben?

Báró Vest a következőkben felelt:

— Magyarország a katonai ellenőrzés után a diplomáciai kapcsolatokat katonai téren is kiépítette a volt antant-államokkal. Mielőtt Bukarestbe katonai attasét nevezett ki, az általában divó diplomáciai szokásoknak megfelelően a román kormány előzetes jóváhagyását kérte ki, s miután a román kormány a katonai attasé kinevezéséhez hozzájárult, a kinevezés tényleg meg is történt.

— Más utódállamokban van-e Magyarország katonai attaséja? kérdeztem a helyettes követőtől.

— Van. Prágában, Belgrádban vannak katonai attaséink.

— A békeszerződés tényleg megtiltotta-e Magyarországnak a katonai attasék kiküldését?

— A trianoni békeszerződés egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, hogy a katonai attasé kiküldése elé bármilyen akadályt gördítene.

Augusztus huszonhetedikére tüzték ki a Kellog-paktum aláírását

A hivatalos jelentés szerint Amerika is hozzájárult az aláíráshoz

Páris. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Kellog-paktum, amelyről néhány nappal ezelőtt az amerikai szenátus olyan szépen megmondotta a véleményét, mégis aláírásra kerül. Ugy látszik, hogy az amerikai ellenáramlatot, amelynek főpikantériája éppen az volt, hogy onnan indult ki, ahol a tervezet megszületett, az európai államoknak, elsősorban a közvetlenül érintett Franciaországnak sikerült leszerelni. Legalább arra enged következtetni az a jelentés, mely szerint Amerika is ott lesz az aláírók között.

Hivatalosan jelentik: A Kellog-paktum aláírása augusztus 27-én történik meg Párisban.

ban Amerikát Kellog, Franciaországot Briand, Németországot Stresemann, Olaszországot esetleg maga Mussolini, de valószínűbb, hogy Grandi államtitkár, Japánt esetleg Tanaka külügyminiszter, Belgiumot Hymans, Csehszlovákiát Benes, Lengyelországot Zalesky fogják képviselni, mint aláírók az ünnepélyes aktusnál. Spanyolország döntése még kétséges.

A hivatalos jelentés szerint tehát az európai hatalmaktól annyira eltorzított paktumtervezet elfogadásra kerül. Viszont az is igaz, hogy augusztus 27 még messze van s addig sok minden történhetik, ami az aláírást kétségesé teheti.

Milyen javaslatokat tárgyal a törvényhozás rendkívüli ülésszaka?

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A kamara formális ülésén az elnök bejelentette, hogy a kormány öt sürgős törvényjavaslat tárgyalására hívta egybe a parlamentet. Jorga képviselő felszólalásában rámutat azokra a vaskos hibákra, amelyeket Bratianu Vintila pénzügyministersége óta elkövetett. Az ország érdekei azonban úgy kívánják, hogy jelenlegi ténykedése elé ne gördítsen akadályokat a parlament s ezért pártja nevében tudomásul veszi a törvényjavaslatokat. Bratianu Vintila is röviden válaszolt Jorgának, kérve bizalmát, további működését illetően.

A mai ülésen báró Josika, a magyar párt nevében teszi kritika tárgyává a pénzügyminiszter javaslatát.

A következő törvényjavaslatok kerülnek a Parlament elé:

1. Az 1928. május 31-én megkötött párisi egyezmény ratifikálása, mely szerint Románia 597 millió lej értékű járadék-kötvényt kifizet Franciaországnak.

2. 1928. július 4-én megkötött londoni egyezmény ratifikálása, mely szerint Románia elismeri a Schroeder londoni bankház által megvásárolt 1913-as kötvények teljes értékét.

3. Törvényjavaslat, amely szerint a Parlament felhatalmazza a kormányt, hogy 250 millió dollár értékének megfelelő kölcsönt vegyen fel és erre az első 80.000.000 dolláros részt stabilizációra, a vasut, az államjómunkincstár részére felhasználhassa, mivel, mondja a törvényjavaslat, úgy a vasut, mint az államjóművelési beruházások azok, amelyek a háború folytán a legtöbbet szenvedtek s mivel az államjóművelési sürgős fizetéseit kell elintéznie. Engedje meg továbbá a parlament, hogy erre az összegre husz millió dollár előleget sürgősen felvegyen.

4. Törvényjavaslat, mely szerint a Ház megengedi, hogy a Banca Nationala különböző bankjegyek kibocsátó intézetekkel egyezséget kössön a lej stabilizálása érdekében s hogy megengedjék neki a devizáknak korlátlan mértékben való megvásárlása és e devizáknak aranyban való konvertálása.

4. Törvényjavaslat, mely szerint a Parlament ratifikálja az 1928. június 23-án megkötött egyezményt, mely szerint Románia elismeri a Franciaországgal szemben levő összes háborús adósságait.

Egyiptomban is ellenparlament készül

Kairó. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A nemzetpárti szenátorok és képviselők bizalmas értekezletén elhatározták, hogy július 28-án ellenparlamentet hívnak össze és ott folytatják a parlamenti munkát, amelyet — mint ismeretes, — Faud király, államcsínyre megakadályozott.

Elfogadták a canterbury érsek lemondását

London. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A király elfogadta a Canterbury érsek lemondását, ami az ismert imakönyv-affér miatt történt. Utóda valószínűleg a Yorki hercegérsek lesz.

Korosec kormányalakításának is nehézségei vannak

Belgrád. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Korosec a tárcák összeállításánál váratlan nehézségekre bukkant. A főakadályt a muzmánok okozzák, akik két tárcát követelnek maguknak. A demokraták a belügyi és az agrártárcát akarják. Egyelőre csak az bizonyos, hogy Markovics pénzügyminiszter nem kap tárcát, helyette Szubotics Nikolt emlegetik.

Véres harc Protogerov tábornok halála miatt

Szófia. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A meggyilkolt Protogerov tábornok halála miatt, barátai és ellenségei közt a Mestavölgyben véres összeütközés volt, amelynek egy halottja és három súlyos sebesültje van. A hatóságok sürgősen közbeleptek, szétválasztották és szétszórták a harcolókat.

Szigoru megtorlás a portugál forradalomban résztvevő katonákkal szemben

Lisszabon. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A forradalomban résztvevő tiszteket, felelősségük nagysága szerint lefokozással, száműzetéssel vagy kényszerartózkodással büntetik. Akik semleges módon viselkedtek, azokat félzsolddal rendelkezési állományba helyezik. Az altiszteket eltávolítják a hadseregéből és száműzik. A közkatonaikat háromévi kényszermunkára a gyarmatokba küldik.

A jugoszláv lapoknak nem szabad írni a cattarói robbanásról

Zágráb. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A cattarói kikötőben történt óriási robbanásról, melynek számos halottja és sebesültje van, s amely anyagiakban is rengeteg károkat okozott, a jugoszláv lapoknak nem szabad írniuk. A hadügyminisztérium minden erre vonatkozó sajtóközleményt betiltott. A robbanás állítólag a Cattaróban rendelt cseh-jugoszláv közös tüzérgyakorlat alkalmával történt. Az Adrián foglalatossodó halászhajók elmondják, hogy a robbanás után a vizen a municióraktárak és épületek alkatrészei halmozódtak fel. Több detonációt hallottak, amiből arra lehet következtetni, hogy több erőd is felrobbant. A környékbeli hegyekben több helyen hegyomlásokat okozott a robbanás.

Cselesgo

45 és 48 védjegyű

a legjobb és a legtartósabban mosható

Tisztaselyem harisnya

Udvarhelymegyében csak az állam örökölhét

Furcsa, de jellemző zűrzavar az ingatlanok értékmegállapítása körül — Sima ellenőr ur kiszáll, esetleg alkuszik is, de az illetéket minden körülmények között felemeli

Erdővidék (A Brassói Lapok kiküldött munkatársától). Az alsóbb hatóságok rendesen nem élhetnek és cselekedhetnek úgy, hogy magaviseletükről a felsőbb hatóság ne volna tájékozódott.

A felsőbb hatóságok viszont igen sokszor tesznek úgy, mintha alantosaik viselkedéséről semmi tudomásuk volna. Régi és bevált módszer ez, amely most nálunk virágzó megújodását éli.

E megjárásztott tudatlanság és tájékoztatatlanság között aztán rengeteget szenvednek azok, akiket soruk ezeknek a hatóságoknak a hatalma alá vetett. Az ügyes taktika arra irányul, hogy a felsőbb hatóság tekintélye mindig sérthetetlen magasságban maradjon meg. Vajjon igaz ez? Mert lehet ennek a taktikának az is a célja, hogy a nép nyomorgatása és a lehetőségek közötti fosztogatása könnyebb és kényelmesebb eszközökkel legyen keresztülvihető.

Ez folyik az adók, a félemeletes bírói községi taxák és minden rendű és rangú illetékek kivétele, valamint behajtása körül.

A felsőbb hatóság nem tud róla!

Nekünk most tennünk kell valamit abban az irányban, hogy a felsőbb hatóság tudjon róla. Eppen ezt a cikket tisztelettel címezzük az udvarhelymegyei pénzügyigazgató saját tudomására. Hadd tudjon róla!

Egy kis törvénytárgyalást.

A pénzügyigazgató ur, aki bizonyára az összes foglalkozásával járó törvények és rendeletek halmazát kötelességszerűen áttanulmányozta, ne vegye rossznéven, ha mi mégis egy kis leckét adunk most a szakmájába vágó törvényekről. Lehet, hogy amiket elmondunk, azokról csakugyan nem tud, viszont igaz az is, hogy ez nem mesterségbeli, csak emberi hiba. A régi magyar törvényekről beszélünk, amiket jó volna, ha tudna, viszont nem kötelessége tudni.

A hagyatéki illetékek kivételéről van szó.

A régi törvények a kataszteri tiszta jövedelmek 26-szorosában állapították meg az ingatlanok értékét. Az ingatlanok ilyen módon megállapított értékére vetették ki az illetéket. A kataszteri tiszta jövedelmekről pedig pontos, nyomtatásban megjelent statisztika volt.

Ennyi az egész, tiszta és könnyen érthető alapfogalmak. És ezekre a tiszta és könnyen érthető alapfogalmakra támaszkodtak a megváltozott államhatalom rendeletei is. Egy darabig.

Összehasonlítások.

Az új államhatalom 1923-ban új kataszteri jövedelmeket állapított meg, s az ingatlanok értékét a megállapított új jövedelmek negyvenszeresében vette. Erre az átértékelésre kétségkívül szükség volt és nem is lenne ellene semmi panaszunk.

Két évvel ezelőtt azonban Udvarhely megye élére került a jelenlegi pénzügyigazgató s ő, — a saját hatáskörében, — az értékvótát a megállapított jövedelmek 50-szeresére emelte fel. Még meg se tanulták ezt az új törvényt egészen a jegyzők, amikor a pénzügyigazgató, — megint csak saját hatáskörében, — újabb rendeletet adott ki. E rendelet kimondotta, hogy ezentúl egy hold föld értékűl általánosságban (tekintet nélkül arra, hogy szántóról, kaszálóról, ketről, vagy legelőről van szó!) egytől-nyolc osztályig kevesebbet, mint 5000—16000 lejig beállítani nem lehet.

A pénzügyigazgató tehát, — saját hatáskörében — a régi jövedelem szerinti értékelési állapot, amit

pedig az új állam is törvényként fogadott el, egyszerűen elvetette. Így állott elő Udvarhelymegyében a jelenlegi súlyos helyzet, amit beszédesen szemléltetővé tenni csak összehasonlító példákkal lehet.

Ime a példák: Egy hold 5. osztályú szántó kataszteri tiszta jövedelme a régi világban 1 forint volt, most 250 lej. Az első osztályú ketrnél 4 forint 50 krajcár volt, most 750 lej. A legelőknél osztályok szerint 20—40 krajcár volt, most 50—150 lej.

Udvarhelymegyében tehát, az erdélyi földek egyik legrosszabb területén, a régi értékeknek helyenkint a négyszázszorosát vették.

Ilyen arányú átértékelésre nincs több példa sehol a világháború utáni világban.

De még ez sem volt elég.

Ertsük meg jól, illetékszedésről van szó a Székelyföldön. Az illetékeket az érték után kell fizetni. Miután tehát az udvarhelymegyei pénzügyigazgató — saját hatáskörében, — új értékelési kvótát állapított meg, ami ismételiük: sok esetben a régi érték 400-szorosára rug, — a törvények szerint a jegyzők felveszik a hagyatéki leltárokat, s megállapítják az értékeket, amik után az illetékeket kivetik. A jegyzők természetesen úgy veszik fel az értéket, ahogyan a pénzügyigazgató elrendelte, — saját hatáskörében, — mert egyébként repülnek. Így csinálják az erdővidéki jegyzők is. Mégis rosszul csinálják, mert Udvarhelyszéken az állam még ezekkel a rettenete-

Mi lett a sorsa a volt magyar állami tisztviselők memorandumának, amelyet Bethlen György gróf terjesztett a régenstanács elé?

Tíz éves ügy, amely még mindig nem nyert megoldást

Nem ismeretlen a Brassói Lapok olvasói előtt az az emberfeletti küzdelem, melyet a volt magyar köztisztviselők idestova már tíz éve folytatnak megélhetésükért. A román kormány szemében nagy bűnösök, mert nem tettek hűségcskút még 1919 elején, amikor még nem tudták, hogy Erdély mekkora területe és mily módon fog az akkori anyaországtól elszakítani, de készek voltak fogadalmat letétele mellett helyeiken maradni s a reájuk bízott feladatokat kifogástalanul elvégezni.

Számtalan utat-módot kíséreltek meg azóta, de az arra illetékesek minden jogszokástól eltérőleg nem tartották szükségesnek és kötelességüknek ebben a kérdésben kialakult törvényen alapuló felfogásukat kinyilvánítani. A volt állami tisztviselők természetesen nem nyugodhattak meg ebben a lehetetlen hatalmi ténykedésben és

legújabbban az Országos Magyar Párt elnöke, gróf Bethlen György útján memorandumban fejtették ki a legfelsőbb fórum, a régenstanács előtt igazukat és kérték tíz éves szenvedésük törvényes és végleges megoldását.

A régenstanács a felfolyamodást elfogadta, jóindulatu eljárászt ígért, s ennek dacára

sen felemelt illék alappal sem elégedik meg. A jegyzőktől felvett leltárok a pénzügyigazgatósághoz kerülnek fel. Es alig kerül fel egy ilyen leltár, nyomban kiszáll a helyszínrre az a bizonyos Sima nevezett ellenőr és megállapítja, hogy az értékelés rossz volt. Egyelőre nevek nélkül, de megtörtént példákat írunk. Az egyik erdővidéki faluban a jegyző a hagyatékot 280000 lejre becsülte fel, aminek az illetéke 7800 lej, Sima ur ugyanazt a hagyatékot 680,000 lejre értékelte, ennek az illetéke pedig 42,000 lej. A „szerecsés” örökös ezt a nagy összeget nem tudta kifizetni. Azt mondta az ellenőr urnak:

— Ha az állam szerint annyit ér az a birtok, úgy fizessék ki nekem az árát, a maguknak adom.

Más esetekben az ilyen arányokban felemelt illetékből lealkudott ugyan valamit az ellenőr, az ország azonban még így is négy-ötöszöröse maradt annak, amit a jegyzők megállapítottak.

Ne fejtessük tovább. A fejlemények feltartóztatlanul veszedelmes irányban fejlődnek, természetesen az örökösök szempontjából. Mert hiába nem akarnak fizetni, ha Sima ur végrehajtja. Elkövetkezik az árverés és kiderül, hogy Udvarhelymegyében már csak az állam örökölhét, székely ember nem.

Mi is történik itt tulajdonképpen?

Össze kell foglalnunk a dolgokat, hogy a pénzügyigazgató ur is megértse: mi történik itt tulajdonképpen? Bizonyos, hogy nem tud róla, mert ha tudna, saját reputációja érdekében sem engedhetné meg.

A pénzügyigazgató ur bizonyára tisztában van azzal, hogy saját hatáskörében milyen alapon adott ki olyan rendeleteket, amiket különben országos jelentőséggel a pénzügyminiszter szokott szétküldeni. Nem is tételezhetjük fel, hogy erre ne lett volna valamilyen formában lehetősége. Lehet, hogy a pénzügyminiszter maga hatalmazta fel arra, hogy Udvarhelymegyében a saját belátása szerint intézkedjék, s olyan mértékben emelje fel az értékelési alapot, ahogyan jól esik. Ez ellen tehát csak igen-igen megdöntött kifogásokat emelhetnénk. Azt azonban teljes joggal nem értjük, hogy Sima ellenőr ur milyen alapon jár el a maga belátása szerint és milyen alapon veszi kutyába a pénzügyigazgató ur rendeletét. Mert annyi tiszteletet mégis csak megérdemelne a pénzügyigazgató, hogy alantos tisztviselője ne nagyon emelgesse azokat az illetékeket, amiket az ő rendelete alapján szabályosan vettek ki.

Vagy talán: Sima ellenőr is olyan utasítást kapott volna a pénzügyigazgató urtól, amilyent a pénzügyigazgató kapott a minisztertől?

Nem, ezt igazán nem hihetjük el, s bocsánatot is kell kérnünk rögtön ezért a pillanatnyi felterésért, hiszen a pénzügyigazgató ur bizonyára bölcsen tudja, hogy egy ellenőr még sem ítélkezhetik korlátlanul elevenek és holtak fölött. Meg kell értenie ezt a kis gondolat kisiklást, hiszen az ilyen bonyodalmas és fájdalmas ügyekben annyi mindenféle gondolkodik mi, a bizalmas utasítások utvesztőjében egészen laikus kisebbségi közönség.

Bizony ideje volna már, ha felvilágosítanának bennünket, hogy őszinte szívvel becsülhetnők azokat akik megérdemlik és ne lehetne senki, aki nem érdemelne meg ezt a megbecsülést. Tessék elhinni, sokkal jobban járna az állam is, mint most, a titokzatos utakon kivetett rettentő adók és illetékek idején.

Kacsó Sándor.

ujabb hónapok teltek el anélkül, hogy ebben az ügyben valami történt volna.

Ugy hisszük, elértkezett az ideje, hogy gondolkozzanak ezek felett és a jobb belátás, a szenvedély nélküli, tiszta belátás szerint cselekedjenek, mert akkor a legrövidebb idő alatt meg kell oldják ezt a kérdést nem igazat mondva, de valóságos cselekedettel. Aki mást ajánl az illetékeseknek, vagy más irányban igyekszik a közvéleményt befolyásolni, rossz szolgálatot tesz saját fájának, az államnak s a békés munka kialakulásának. A román intellektuelleknek elsősorban kötelességük hogy közösséget vállaljanak e kérdésben és támogatás, követeljük a legsürgősebb megoldást.

Mi a hosszú hallgatás után ismételt megkérdezzük:

Mi van a régi magyar tisztviselők ügyével?

— Tolsztoj-bélyegeket bocsát ki a szovjet Moszkvából jelentik: A szovjet Tolsztoj születésének százéves évfordulóján Tolsztoj bélyegeket fog kibocsátani.

— Románia konzulátust állít fel Pozsonyban. Pozsonyból jelentik, hogy a román kormány rövid időn belül Pozsonyban ideiglenes konzulátust állít fel, amely rövidesen végleges jellegűt fog nyitni.

Hlinka nem lesz Szlovenszko érseke

Bécs. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Azzal a bécsi hírrel szemben, hogy Hlinkát, a tótok vezérét Szlovenszko érsekevé nevezik ki, a Reichspost kijelenti, hogy a hír alaptalan. Érseket Szlovenszkóra mindaddig nem is lehet kinevezni, amíg az érsekséget de facto meg nem alakítják és a felvidéket az esztergomi érseki egyházmegyétől tényleg és végleg el nem választják.

Angelescu megnyit'atkozott

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Tegnap délelőtt megjelentek Angelescu közoktatásügyi miniszternél Jósika Samu báró, Szoboszlai, László Dezső és Gyárfás Elemér magyar párti parlamentárok és kérték a minisztert, hogy engedje meg a katolikus vallású örményeknek, hogy gyermekeiket a katolikus magyar iskolába adhassák. Angelescu megígérte, hogy tanulmányozni fogja a kérdést, azonban nem állhatta meg, hogy meg ne jegyezze a küldöttségnek, hogy „ha a magyarok magyarosították az örménységet, akkor a románságnak is joga van ahhoz, hogy románosítsa őket.” A küldöttség ezután az államsegélyt tette szóvá, amire a miniszter kijelentette, hogy megkapják a kisebbségek az államsegélyt, azonban még a parlament pénzügyi bizottsága előtt van a kérdés, amely rövidesen dönteni fog. A kisebbségi iskolák nyilvánosságára vonatkozólag pedig kijelentette, hogy rövidesen teljes mértékben kielégítheti a magyarok kívánságait.

Vajjon mit tart Angelescu teljes mértéknek?

A malmot is megőrli a gazdasági válság

Egy régi szatmári nagyvállalat pusztulása

Szatmár. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Szatmári Gőzmalom Társulat gazdasági katasztrófája szomorú fináléhoz közeledik. A Brassói Lapok olvasói előtt ismeretes az a katasztrófa, amelybe ez a Szatmárnak hajdan legvirágzóbb malma került.

A katasztrófát a malom igazgatósága általános gazdasági okokkal próbálja megmagyarázni. A vállalat vezetésében már 1926-ban mutatkoztak a komoly bajok, amelyek az évek folyamán egyre jobban szaporodtak és most teljesen katasztrófális helyzetbe döntötték az iparvállalatot.

A legsúlyosabb tragédia volt a malomra az, hogy Csehszlovákia — az itteni lisztkereskedelem legfőbb piaca — jelentősen felemelte a bevételi vámköteket, hogy ez lehetetlenné tette a cseh piacon való üzleti tevékenységet. A belföldi piac a nagy kínlat miatt a termelt lisztnek csak egy nagyon kis hányadát tudta felszívni.

A malom ilyenformán csak alkalmasszerűen dolgozott és csak annyi búzát őrölt fel, amennyit napról-napra a helyi piacon el tudott helyezni. Természetesen az ilyen munka teljesítmény mellett az üzem jövedelme nem tett annyit, mint amennyi a munkabér és az üzemi kiadások összege volt. Arra pedig, hogy a nagyszámú tartozások kifizetésére is jusson valami, még csak gondolni sem lehetett, sőt az igazgatóság még a tartozások kamatait sem volt képes törleszteni.

A vállalat egyik főhitelezője árverést kért a malom ingatlanaira. Az árverést e hónap 27-ére ki is tűzték.

Közben azonban az igazgatóság szerette volna megakadályozni a katasztrófális bukást. Különböző magyarországi érdekcsoportokkal lépett tárgyalásra a malom szanálásáról. Egy hosszabb lejáratu, alacsony kamat mellett folyósított kölcsönnel remélték szanálni az intézetet.

A magyar érdekcsoportok azonban nem osztották az igazgatóság felettébb optimista véleményét és így feltűnően tartózkodóan viselkedtek a kölcsön gondolatával szemben. Ilyenformán az igazgatóságnak ez a terve is kudarcot vallott.

Miután más választás nem volt, az igazgatóság a napokban rendkívüli közgyűlést hívott egybe, amelyen javaslatot terjesztettek be, hogy a közgyűlés vegye tudomásul a betervezett számadásokat és mérleget s adja meg az igazgatóság tagjainak a felmentést, azonkívül

mondja ki a gőzmalom r. t. felszámolását.

Az egész közgyűlés hat percig tartott. A jelen volt kérvényszámú részvényes mindenbe belenyugodó elkeseredéssel vette tudomásul az igazgatóság jelentését és elvben a felszámolás kimondása mellett nyilatkozott. Azonban a felszámolást a jelen esetben még nem lehetett kimondani, mivel ahhoz az alapszabályok szerint legalább a részvényesek felének képviselnie kell magát.

Az alapszabályok értelmében a felszámolás végleges kimondására tizenöt napon belül egy újabb közgyűlést hívnak egybe, amely végző pontot tesz a nagy gőzmalom szomorú működésére.

Minden hölgy

el van ragadtatva a kiválóan finom Elida Puder új kivitelétől, a sokkal jobb összetétel és erősebb parfümözés tekintetében.

Egységára: Lei 14.—, 28.—, 50.—, 65.—

ELIDA PUDER

Miért nem beszél Bratianu sem az árfolyamról, sem a fedezetéről?

A német sajtó kínos kérdései a nagy Vintilához — A franciák még semmitsem adtak és máris inkasszálnak tőlünk

A Frankfurter Zeitung külön cikkben foglalkozik a román kölcsöntárgyalásokkal és meglepetésének ad kifejezést afelett, hogy a franciák és az angolok tárgyalásokat kezdenek azzal a Romániával, amely még mindig vonakodik eleget tenni régi kötelezettségeinek. Végeredményben azonban úgy fogja fel a dolgot, — és ez a német piac hivatalos állásfoglalásának tekinthető, — hogy a román tárgyalások, amennyiben eredményre vezetnek, a német követelések szempontjából egyáltalában nem hátrányosak. Ha ugyanis Románia a mostani kölcsön segítségével kijut évtizedes gazdasági válságából, akkor természetesen megszűnnek azok az okok is, amelyekre hivatkozva ma a fizetési kötelezettség teljesítése elől kitér.

A nagy német lap meglepőnek tartja azt, hogy a román kormánynak a kölcsöntárgyalásokra vonatkozó jelentése olyan szűkszavú. Meglepőnek tartja, hogy Bratianu Vintila nem beszél az árfolyamról, amelyen a 250 millió dolláros kölcsönt kibocsátják, szerinte egyáltalában nem lehet érvül azt elfogadni, hogy senkinek tudhatja, milyenek lesznek a piac feltételei az ősszel. Az ősz ebben az esetben mindössze két hónapot jelent, tehát ez az ürügy nem állja meg a helyét. Eppen ilyen

különösnek tartja azt is, hogy a fedezet kérdését sem említi Bratianu Vintila és nemcsak a nagy kölcsönnel kapcsolatban nem, hanem az előlegezett husz milliós garanciára nézve sem közli azokat a feltételeket, amelyeket a kormány lekötött. Pedig, bár ez nem tényleges előleg, hanem kezesség, azért kétségtelenül ennek is valamilyen fedezeti alapot kellett teremteni.

A francia lapok többet tudnak arról, hogy mennyibe kerül Romániának a kölcsön. A párisi lapok azt közlik, hogy azoknak a tárgyalásoknak, az eredményeképpen, amelyeket a román kormány kiküldöttéi folytattak Párisban, és amelyeket még május 31-én írásos egyezményvel lezártak, amelyeket azonban még ma sem közöltek a romániai közvéleménnyel, — a francia járadékbirtokosok romániai kötvényeik után a szelvényekért 1929. elejétől kezdve éppen kétszer annyit fognak kapni, mint amennyit eddig kaptak. És ehhez hozzáfűzik azt is, hogy azokat a terheket, amelyeket Románia nevében ezzel az egyezményvel Bratianu Vintila elvállalt, csak abban az esetben bírhatja el az ország, ha a pénzügyeit végleges, szilárd alapokra helyezi.

A Kamara megszavazta a pénzügyi javaslatokat

Báró Josika János felszólalása

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A kamara ma délelőtti ülésén megszavazták azokat a pénzügyi javaslatokat, melyeket lapunk más helyén ismertettünk. A vitában felszólalt báró Josika János is, aki többek között a következőket mondotta:

— Mindössze leszögezni kívánom azt a tényt, hogy a kormánynak még egy nagyhorderejű problémát kell megoldania. Ezen feladatát pedig csak akkor tudja eredményesen végrehajtani, s csak akkor tudja a külföld bizalmát megnyerni, ha a belpolitikában nyugalmat és békét teremt, aminek első feltétele, hogy a kisebbségi kérdés fájó sebeit orvosolja. Itt sajnálattal kell konstatáljuk, hogy ezen a téren igéreteken kívül nem történt semmi.

Pártunk még az ősz folyamán beadott a minisztertanácsnak egy memorandumot, amelyben az összes kisebbségi sérelmeket felsorolta. Azóta eltelt

majdnem egy év és ezen memorandumot a kormány még arra sem méltatta, hogy komoly megfontolás tárgyává tegye. Sőt, a helyzet napról-napra rosszabbodott, különösen a közoktatás terén.

— Ezért

bármennyire kívánjuk is a stabilizációt, nem viseltethetünk bizalommal egy olyan kormánnyal szemben, amely egy nagy kisebbség jogait nem akarja elismerni és kulturális fejlődését erőszakos intézkedésekkel megakadályozza.

Mivel jelen törvényjavaslat megszavazása a bizalom kérdése, mi ezen törvényjavaslatot csak úgy szavazhatjuk meg, ha a kormány a kisebbségi, közoktatási és kulturális sérelmeinket jogorvosolja.

Bankpénztáros, mint banktolvaj

Megkerültek az Agrártakarékpénztár tolvajai

Marosvásárhely (A Brassói Lapok tudósítójától.) Két szenzációs letartóztatás történt tegnap Marosvásárhelyen, amelyeknek előzményei két évre nyúlnak vissza. Annak idején ismeretlen tettesek betörték a marosvásárhelyi Agrártakarékpénztár betonpincéjébe, s onnan magukkal vittek egy millió lej körüli pénzösszeget. A lopás felfedezése után erőlyes nyomozás indult meg, de semmi eredményre sem vezetett.

Tegnap aztán meglepő fordulat állott be az ügyben. Releanu marosvásárhelyi vezetőügyész tegnap megjelent az Agrártakarékpénztár igazgatójánál, s közölte vele, hogy a bank egyik tisztviselőjét, Biró Józsefet letartóztatja. Biró József a lopás idején szintén le volt tartóztatva, feleségével együtt, de miután nem volt bizonyíték ellenük, szabadlábra engedték őket és Biró a mai napig is tisztviselője maradt a banknak. Ugyanekkor letartóztatták Birónak egyik rokonát is, Muntján János borbélysegédet, ugyanebből az ügyből kifolyólag. A vizsgálat meg-

indult ellenük, s a letartóztatást a vádtanács már jóvá is hagyta.

A letartóztatás részletei.

Raleanu vezetőügyész és Constantin Vulpe ügyész két éve figyelik az Agrártakarékpénztár gyanúsított hiyatalnokait. Tudomásukra jutott az utóbbi időben, hogy Biró Józsefnek, a bank pénztárnokának nagyszegű betétei vannak a kolozsvári bankokban. Néhány hónappal ezelőtt két izben utalt át Muntján János 45—45 ezer lejt Biró címére, aztán még tegnapelőtt 18 ezer lejt. Vulpe ügyész, amikor ezt megtudta, azonnal Kolozsvárra utazott és utána járt az átutalások ügyének, visszajött Marosvásárhelyre, s jelentése alapján megtörtént Biró és Muntján letartóztatása.

Biró József azt vallotta a bíróság előtt, hogy a bankokban levő pénzt a fizetéséből takarította meg, részint pedig azokból a jutalékokból gyűjtötte össze, amelyeket a nyomdatulajdonosoktól kapott a bank részére náluk megrendelt nyomtatványokért.

Vihar tört ki a nemzetközi olimpiai bizottság ülésén

Száműzni akarják a futballt az olimpiászokról — A bizottság a következő ülésre halasztotta a döntést

Amszterdam. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Amint ismeretes, a nemzetközi olimpiai bizottság ülései szigorúan bizalmas jellegűek s éppen ezért az ott lefolyó tárgyalásokról csak a gondosan megfogalmazott határozatok közlése után szerezhet valamilyes tájékozódást az érdeklődő közönség. A legutóbbi bizottsági ülésről ennek ellenére is kiszivárgott valami, ami nagy érdeklődésre tarthat számot. Olyan kérdések szerepeltek napirenden, amelyek vihart kavartak fel s ennek a viharnak a híre minden titkolózás ellenére is kiszivárgott.

A bizottság ülésén komoly javaslat hangzott el arra vonatkozólag, hogy

a futballt mindenkorra töröljék az olimpiászokról.

Az indítványt Sherille amerikai tábornok kényszerítette ki azzal, hogy óvást emelt a bizottság egy ko-

rábbi határozata ellen, amely szerint az olimpiánoknak munkamegtérítés jár az olimpiász tartama idejére. Az óvás futballlelles tendenciája viágos volt s emiatt hatalmas vita fejlődött ki, amelynek során lord Rochdale jött elő a futballt az olimpiászokról egyszer s mindenkorra száműző indítványával. Az indítvány csak fokozta az amúgy is heves kedélyhangulatot. Az elnöklő gróf Baillet Latour nem volt hajlandó a javaslatokat szavazásra feltenni, mire kitört a vihar, pontosan úgy, ahogyan a politikai parlamentekben szokott.

Az elnök pár percre felfüggesztette a tanácskozásokat és ez alatt a pár perc alatt anyira lehiggadtak a kedélyek, hogy gondolni lehetett a közvetítő indítvány elfogadtatására. Eszerint: a bizottság elhatározta, hogy mindkét javaslattal csak a legközelebbi ülésen foglalkozik érdemben s a határozat hozatalt is akkorra halasztja.

Azok az iparosok, akik megrendelésre, tehát nem a saját anyagukból dolgoznak, nem kötelesek forgalmi adót fizetni

Az 1928 évi forgalmi adó végösszege nem lehet nagyobb az 1926 évre általányösszegben kivetett forgalmi adónál

Brassó. (A Brassói Lapok munkatársától.) A homályos fogalmazású törvényeknek, a melyekhez pedig az új impérium tíz éve alatt eléggé hozzászokhattunk, valósággal iskolapéldája a forgalmi adóról szóló törvény, a mely tudvalevőleg óriási visszatetszése keltett, amikor újabb jelenékeny terheket zúdított a különben is katasztrófális helyzetben levő iparosokra. Az 1927. évben hatályba lépett új forgalmi adótörvény ugyanis a kereskedőket felmentette a forgalmi adó fizetésétől, hogy ugyanezt az adónemet megkészserezzve, az iparosokra hárítsa át.

Most, egy esztendővel az új adónem törvényes életbe lépése után derült ki Aradon, hogy a forgalmi adótörvényt a pénzügyi hatóságok révesen értelmezik, ami által sok millió lejjel károsították meg az erdélyi és a bán-sági kisiparos társadalmat.

A fentiek előre bocsátása után két érvényben levő miniszteri intézkedést közlünk, amely több ezer erdélyi és bán-sági iparost, akiket a törvényellenesen kivetett forgalmi adót részben már fel is hajtották, igen közelről érdekel.

A 199.586. számú 1927. augusztus 4-én kelt pénzügyminiszteri rendelet negyedik pontja szerint „azok az iparosok, akik nem rendelkeznek helyiséggel, ahol áruikat értékesíthetik és akik megrendelésre dolgoznak a megrendelő anyagjával, a forgalmi adó fizetésére nem kötelezhetők, mert nem kereskednek kész munkatermékekkel.

A miniszteri rendelet szerint tehát a megrendelésre, a megrendelő anyagjával dolgozó férfi és női szabók, va-

Speciális biztonsági önbortva-kés erős szakáll részere a

Kérjünk minden drogéria, illatszertár és divatárú üzletben ezt a kitűnő önbortva-kését az elegáns világnak.

lamint cipészek és vásárra nem járó, csak megrendelésre, a megrendelő anyagjából dolgozó csizmadiák nem kötelesek forgalmi adót fizetni.

A másik pénzügyminiszteri rendelet, melynek száma 171.741. és 1928. július 4-én kelt, a Monitorul Oficialban pedig annak 147. számában 1927. július 5-én jelent meg, szintén általános örömet fog kelteni az érdekeltek ezer iparos körében.

Az idézett rendelet szerint az 1928. évben annyi forgalmi adó fizetendő, mint amennyi a régi általánykulcs szerint, az 1926. évben fizetett.

Ez a rendelet azt jelenti, hogy az idén sem emelhető a forgalmi adó a kétszeresére, mint azt Erdély és Bán-ság csaknem minden pénzügyigazgatósági körlete a nagy munkahiány miatt alig vegetáló kisiparosok súlyos károsodására kivetette és fel is hajtotta.

Azok az iparosok, akiknek forgalmi adóját az idézett két miniszteri rendelet figyelembe vétele nélkül vetették ki és hajtották fel, éljenek haladéktalanul jogorvoslattal.

Egy dunai osztrák hajón utazó magyarok telismerték Kun Bélát

Bécsből jelentik: A tegnap a Bécsből induló dunai hajón a magyar utasok között nagy izgalom uralkodott. A hajó egyik utasában telismerték Kun Bélát, aki két detektív kíséretében utazott. A magyarok gyanúját az keltette fel, hogy a három ember állandóan a kabinjában tartózkodott, az ételeket lelozatták, Kun Béla egyszer néhány percre feljött, a detektívek kíséretében, majd visszament a kabinba. Linzben, a hol a hajó éjszakázott, a detektívek Kun Bélát titokban kivitték sétálni. A hajóskapitány és a hajóostiztek tagadták, hogy a hajón utazó ember Kun Bélával azonos volna. A hajó magyar utasai arra kényszeríttek, hogy Kun Bélát Paszauban megleskik, elegendő vesznek rajta a komintu alatti szervenőkért. Szándékukat azonban nem valósíthatták meg, mert a hajón uralkodó izgatott hangulatra való tekintettel Kun Bélát titokban, ismeretlen időben a detektívek elvezítették a hajóról. Az esetről hivatalos értesítések hiányzanak.

Temesváron pánikot akarnak csinálni a devizapiacra, de semmi ok sincs nyugtalanságra

Temesvári tudósítónk azt jelenti, hogy ott egyszerre nagy kereslet indult meg a külföldi devizák után, s a pengő, az osztrák schilling és a márkák ára folyamatosan negyven ponttal is emelkedett. Hiába szólard a lej, a helyi piacon meg vannak győződve arról, hogy a lejben nagy áresésnek kell bekövetkennie és ennek következménye a külföldi pénznek megdrágulása lesz.

Ezeket a rémhíreket a legkerekebben meg kell cáfolnunk. Nem érdekünk és nem érdeke ebben az országban senkinek sem, hogy nyugtalanság támadjon, amikor arra semmi ok sincs. A devizapiacra nem negyven pontos, de fél pontos árfolyamkülönbségek fordulnak elő és ez természetes jelenség. A Banca Nationala nem teljes mértékben, de éppen eléggé ellátja a piacot és mindig olcsóbb, mint a magánkezek. Az export még nem indult meg és így az országba még nem jött be friss valuta, de a Banca Nationala mindennap rendelkezésre bocsátja a szükséges mennyiségeket.

Ugy látszik, Temesvárt mesterségesen akarnak pánikot teremteni, de jó, ha senkinek ül fel ezeknek a kísérleteknek: stabilizálás előtt nem szokás elbánni a pénzt — mert a stabilizálás azoknak kell, vez, akiknek készpénzük van, s nem is idegesen várjuk, hanem lejjük. Jó, ha erre a szabályra mindenki vigyáz és óvatos, mielőtt vásárolni kezdene.

Befejeződtek az északsarki mentési munkálatok

Ugy a Citta di Milano, mint a svéd expedíció utban van hazafelé — A sarkvidéken beáll a tél... — Csuznovszky felvételein világosan látszik Malgreen fényképe

Oslo. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A mentőexpedíció Kingsbayból elindultak hazafelé.

Az északi sark környékén beállóban van a viharos tél, a mentési munkálatokat nem lehet tovább folytatni.

A végeláthatatlan jégmezőkön most már minden kilátás, minden remélhető segítség nélkül ottmaradtak Amundsen és Gilbaut, a kísérő francia pilóta, valamint a hajótörést szenvedett Italia felső burkával elragadt emberek.

A mentési munkálatok befejeződtek...

A Citta di Milano utja, visszafelé...

Osloból jelentik: Ma reggel a Citta di Milano, az olasz expedíció vezérhajója hazafelé vezető útjában megérkezett Narvikba. A kikötőben senki sem fogadta az olasz hajót, sőt még a narviki hajószemélyzet sem segédkezett a kikötésnél. Később megérkezett a stockholmi olasz követség egyik képviselője néhány fényképész és újságíró társaságában.

Az újságírók nyilatkozatot szerettek volna kapni a hajó parancsnokától, de a hajóra senkit sem bocsátottak fel. A hajó lépéscőjénél szuronyos tengerész állott és mindenkit visszautasított. A fedélzeten sem mutatkozott senki. Csakhamar vasúti kocsit toltak a hajóhoz, s az olasz expedíció tagjai igyekeztek feltűnés nélkül elhelyezkedni a kocsiban, amely egy darabig Norvégia, majd Svédországon keresztül szalad távoli célja felé.

A olaszok távozása után csakhamar megérkezett a Thornberg-féle svéd expedíció hátramaradt csoportja is. A svédek fogadására már szinte teljes számban kigyúlt a kis norvég kikötővároska lakossága és a szeretet minden megnyilvánulásával árasztotta el az expedíció tagjait.

Amundsen él!

Stockholm. Hanson kapitány kijelentette, hogy erős meggyőződése szerint Amundsen életben van s a jövő tavasszal társával együtt előkerül. Valószínűnek tartja, hogy Amundsenek valahol a Ferenc József-földtől északra szállottak le, tehát olyan vidéken, amely vadban bővelkedik, s így megélhetésük biztosítva van. A tél folyamán azt is megkísérelhetik, hogy emberlakta helyekre jussanak el.

Hanson kapitány egyáltalában nem tartja kizártnak, hogy Amundsen esetleg már a tél folyamán hallatni fog magáról.

A Krassin újabb hőstette

Moszkvából jelentik: A megsérült Krassin a jégtörő Savanger felé haladva, hirtelen megváltoztatta utirányát, mert a német Monte Cervantes süllyedőben szikratáviró útján segítséget kért. A veszedelemben forgó hajón ezerötven utas volt, közöttük egy hat tagú budapesti társaság is.

A Krassinak sikerült idejében megközelítenie a süllyedő hajót. A léket betömték s a Monte Cervantes folytathatta tovább az útját.

Az előhívott lemezek titka

Tegnap számunkban írtuk, hogy mind alaposabbá válik az a gyanu, amely szerint Zappi és Marino végső szükségükben felfalták Malgreen professzort. E feltevésre Csuznov-

szky orosz pilóta vallomása nyújtott alapot, a ki Zappiék felfedezésekor még három embert látott, mire aztán a Krassin megérkezett, Malgreen professzor már nyomtalanul eltűnt — Csuznovszky Zappiékra fényképfelvételt is készített, amelyen, — ha állítása nem tévedésen, vagy érzéki csalódáson alapult, — Malgreen professzornak is ott kell lennie.

Egy Berlinbe érkezett jelentés most azt adja hírül, hogy Csuznovszky ebben az ügyben döntő jelentést küldött Moszkvába. Jelentésében közli, hogy a kérdéses lemezeket előhívták, s

a fényképfelvételeken egészen tisztán látható Malgreen képe.

Eszerint bizonyos, hogy Zappi és Marino az alatt a két nap alatt, amíg a Krassin a mentésükre sietett, úgy eltűntették Malgreen, hogy a szerencsétlen professzor holttestét seholsem sikerült megtalálni.

Stockholm. A Dagligt Allehanda című lap tízezer svéd korona jutalmat tűzött ki annak, aki megtalálja Malgreen holttestét.

Bratianu Vintila fáradt, legkésőbb januárban lemond

A miniszterelnök felhívta a néppárti Mitilineut, hogy az avereszkánusok fuzionáljanak Maniuval az új kormány megalakítására

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A bukaresti ellenzéki lapok most, egy héttel a kormány tagjainak és más politikusoknak a Curtea de Arges-i útja után egy érdekes beszélgetésről számolnak be, amely Bratianu Vintila miniszterelnök és Mitilineu, a legutóbbi Averescu-kormány külügyminisztere között a miniszteri kocsiban folyt le. Természetesen a politikai helyzetről volt szó, sőt arról, hogy miképpen lehetne megoldani a kormányzat kérdését abban az esetben, ha Bratianu Vintila lemondana.

— Fáradt vagyok, — mondta a miniszterelnök. — A liberális párt is fáradt. Ma már szükségünk van ellenzékre.

Az ősszel vagy legkésőbb januárban vissza kell vonulnunk.

Kinek adjuk át helyünket? A nemzeti-parasztpárt nélkül nem lehet megalakítani az eljöv-

AEROXON

KÁVÉSOK-ÉSVENDÉGLŐSÖK
NEKTEK SZÓL AZ ÉNEK
ITTA LEGJOBB LÉGYFOGÓ,
IZIBEN VEGYÉTEK
IDE FIGYELJETEK:
"AEROXON"
A NEVE.
S LEGYEKAZ
ÉTELBESEM
ESHETNEK
BELE!

LÉGYFOGÓ

Vezérképviselő: SCHULZ ARNOLD
TIMIȘOARA

Súlyos szerencsétlenség érte az egyik nagyváradai személyszállító autóbust

A tizenhét utas közül ötön súlyosan, a többiek könnyebben megsebesültek

Nagyvárad. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Csütörtökön este a Nagyvárad-Salárd közötti országúton az Oradea 6 jelzésű személyszállító autóbusszal súlyos szerencsétlenség történt.

Az autóbusz, mely tizenhét utast szállított, este hét órakor haladt el a Salárd község közelében fekvő utvonalon. A háta mögött egy Ford teherautó közeledett, amely túlköléssel adott jelt, hogy előre akar kerülni. A személyszállító autóbusz soffitörje, szabályszerűen az utvonalon jobb oldalára fordította a kocsit, de már nem volt ideje a szokatlan gyorsasággal haladó teherautó útjából kitérni. A következő pillanatban a két kocsi összeütközött. A személyszállító autóbusz az árokba borult. A tizenhét utas közül öt súlyosan, a többiek könnyebben megsebesültek meg. A súlyosan megsebesültek között van Rácz Lajos református lelkész feleségével és gyermekével. Az

anya agyrázkódást szenvedett. Súlyosan megsebesült az autóbusz jegyszedője is, akin az orvos koponyaalapi törést konstatalt.

A megsebesültek sokáig feküdtek az útszélen eszméletlen állapotban, mert az összeütközés következtében mindkét autó használhatatlan állapotba került. Végre sikerült járművet szerezni, amely a súlyosabb megsebesülteket szállította Salárdra, ahol Komáromi dr. és Sugár dr. orvosok nyújtottak első segélyt.

A teherautó soffitörjét a salárdi csendőrség le tartóztatta. A vizsgálat során megállapították, hogy egy a letartóztatott sofför, mint három mézárós legény utitársa, részek voltak.

— Megszökött kommunista foglyok. Kolozsvárról jelentik: Tegnap jeleztük, hogy a kolozsvári hadbírósg fogházából két kommunista fogoly megszökött. Mára nyilvánosságra került a szökevények neve is, amely szerint Tordai Győző és Csizmadia Sándor 5. illetve 10. évre elítélt foglyok azok, akik rejtélyes körülmények között megszöktek. A katonai hatóság elrendelte a legszigorúbb vizsgálatot a szökevényeinek megállapítása végett.

Őszi kalászosokhoz

(buza, árpa, rozs) szavatolt 19—20% nitrogén és 50—60% égetett mész-tartalmu

adjunk alaptrágyaként.

Fokozza a termést, a talajt javítja, lazítja, savtartalmát csökkenti, elősegíti a többi tápanyagok felvételét, pusztítja az élősdieket és gyomokat (VADREPCÉ) s ellenállóbbá teszi a növényi betegségek (GABONAROSZDA) ellen.

Nem mosódik ki!

A legolcsóbb nitrogén-műtrágya!

Őszi gabonaféléknél

16—18%-os superphosphat minden esetben 40—42%-os kálisó különösen homokos talajoknál ajánlatos.

Kérjen szaktanácsot, ismertető nyomtatványokat és árajánlatot, melyet díjmentesen ad a

„NITROGEN” Műtrágya- és Vegyipar R. T. Dicsőszentmárton.

HIREK

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden munkanapon az esti órákban. Hirdetések vagy közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők, vagy pedig bármelyik hirdetési iroda, vagy bizományosaink útján is feladhatók.

A * -gal jelzett hírek díjazás alá esnek.

Felelős szerkesztő: Kocsis Béla.

A Brassói Lapok nyomdavállalatának kiadása.

Előfizetési díjak Brassóban: egy hóra 90 lej, negyedévre 240 lej, félévre 460 lej, egy évre 900 lej. Kézbesítési díj külön fizetendő. Előfizetési díjak vidékre: egy hóra 100, negyedévre 270, félévre 520, egy évre 1000 lej. — Külföldre: negyedévre 420, félévre 820, egész évre 1600 lej.

Ma este 20 óra 24 perckor érkezik meg a brassói állomásra a villámvonat

Brassó. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Amint már közismert, az államvasutak forgalmi adminisztrációja, tekintettel arra, hogy Brassó városa Romániának egyik legfontosabb kultur, katonai, ipari és kereskedelmi központja, úgy határozott, hogy a forgalom gyorsabb lebonyolítása érdekében olyan vonatot állítson be a mentrendbe, amely a lehető leggyorsabban, mindössze 3 óra 14 perc alatt köti össze a fővárost Brassóval. A brassói állomás főnökeinek értesítése szerint ma este 20 óra 24 perckor érkezik meg a brassói állomásra a próbavonat. A próbavonaton a kormány több tagja, százötven meghívott, köztük szenátorok, képviselők, a bukaresti kereskedelmi és iparkamara kiküldöttei érkeznek. A brassói állomáson ünnepélyes fogadtatást rendeznek a vonatnak a brassói állomásfőnökség felhívja ezúton Brassó város iparosait és kereskedőit, hogy a vonat érkezésénél képviseltesék magukat.

— Radics István állapota rosszabbodott. Zágrábról táviratozzák: A teljesen felgyógyultnak hitt Radics István állapotában tegnap váratlan rosszabbodás állott be. Súlyos szívrohamot kapott. Állapota aggodalomra ad okot.

— A sakkolimpiász ötödik fordulójára. Hágából jelentik: A sakkolimpiász tegnapi, ötödik fordulójában az eredmény a következő: Magyarország—Belgium 1 nyert, egy remis, két függő. Románia—Olaszország egy nyert, három függő, Csehszlovákia—Spanyolország két nyert, két függő, A hatodik fordulóban: Magyarország—Svédország egy nyert, három függő, Csehszlovákia—Ausztria egy nyert, három függő, Hollandia—Románia egy nyert, három függő. A verseny állása: Magyarország 13:5 (két függő), Csehszlovákia 13 (két függő), Dánia 11 (4 függő), Amerika 10:5 (négy függő). A bajnokságban Steiner verte a romániai Tyrdert.

— Meghalt id. Elekes Béla. Kézdivásárhelyről jelentik, hogy szentkatolnai Elekes Béla volt kir. ítélőtáblai bíró, nyugalmazott főispán, Kézdivásárhely diszpolgára rövid szenvedés után 74 éves korában elhunyt. Elekes Béla mint bíró, a karnak kiváló tagja volt, mint főispán a koalíciós kormány politikáját képviselte, mint közéleti férfi, sokat tett városa és népe javára. Neje kívül, aki dr. Zakariás János volt képviselőnek a nővére, hét gyermeke és nagyszámu rokonság gyászolja Elekes Bélát, kinek halála az egész Háromszék megyében mély részvételt keltett. A temetés a rom. kath. szertartás szerint július 27-én ment végbe.

— Egy nagyváradi kereskedő feleségének tragikus halála. Tudósítónk jelenti: Árvai Adolf nagyváradi kereskedő feleségét napok óta nem látták ki-mozdulni a lakásából ismerősei. Végre gyanút fogtak s a rendőrség segítségével feltörték a lakás ajtaját. Az ágyban holtan találták meg az ötvennégy éves Árvai Adolfnét, akit az orvosok megállapításai szerint szívizélhűdés ölt meg. A halott üzleti uton levő férjét táviratilag értesítették a váratlan halálesetről.

A LEGJOBB BEDÖRZSÓLO
SPANYOLNÁTHA
FEJ-LABÁS
IDEGFÁJDALMAK
ELLEN
CARMOL
OVAKODJUNK AZ UTÁNZATOKTÓL
FÖLERAKAT STR. ENACHIŢĂ VĂCĂRESCU 5, BUCAREST

— Leégett az alibunári vasuti hid. Oraviczabányai tudósítónk jelenti: Versecről érkező jelentések szerint tegnapelőtt kigyulladt egy alibunári gazdának még a szántóföldön levő buzatermése, amelynek égése átharapózott a szomszédos szántóföldekre és hihetetlen gyorsasággal terjedt el egész az alibunári vasuti hidig, amely a lángoktól szintén tüzet fogott és mielőtt még a tűzoltóság megérkezhetett volna, teljesen használhatatlanná vált. Az alibunári vasuti hid pusztulása következtében a vasuti személyforgalmat Belgrád felé Versecz és Pancsova között csak átszállással lehet lebonyolítani.

— Ismeretlen tettesek meggyalázták a resiczai zsidó temetőt. Resiczai tudósítónk jelenti: Pár héttel ezelőtt ismeretlen tettesek behatoltak a resiczabányai zsidó temetőbe, amelynek sírjait és síremlékeit a legocsmányább módon meggyalázták. Akkor a rendőrség nyomozást indított az ismeretlen tettesek felkutatására, de eredménytelenül. Ugy látszik, hogy az eredménytelen nyomozás felbátorította a temetőgyalázókat tettük megismétlésére. Tegnapra virradó éjjel ugyanis ismeretlen tettesek újból behatoltak a temetőbe, a sírköveket kiforgatták helyükből és felborogatták, a sírokat bemocskolták és a sírfeliratokat szennyvel bemázolták. A megismételt temetőgyalázás óriási feltűnést és nagy felháborodást okozott Resiczabányán, ahol a rendőrség most újból megindította a már egyszer eredmény nélkül befejezett nyomozást a tettesek felderítésére.

— Öngyilkos lett Lugoson egy nagyszabani fiatal tisztviselő. Lugosi tudósítónk jelenti: Tegnapelőtt délután a város főutcáján hirtelen összeesett egy Reissenberger nevű 23 éves fiatal tisztviselő, aki nemrégiben Nagyszabánból jött Lugosra. A habzó száju és görcsökben vonagló fiatal embert bevitték az éppen szemközti levő gyógyszerüzembe, ahol azonnal felismerték, hogy Reissenberger megmérgezte magát és ellenmérget adtak be neki. Reissenbergert azután bevitték a kórházba, ahol gyomormosást alkalmaztak rajta és ápolása alá vették, a fiatal ember azonban már nem volt megmenthető és tegnap, egy napi kínos szenvedés után meghalt.

— A dícsőszentmártoni Cecilia Dalkör hangversenye Báznaufürdőn. Dícsőszentmártoni tudósítónk jelenti: A júnevi dícsőszentmártoni Cecilia Dalkör, a tervbe vett hangverseny körútjának első állomásképpen a tegnap Báznaufürdőn adott jól sikerült hangversenyt.

LEGÚJABB

Tömeges husmérgezés egy hunyadmegyei községben

Déváról jelentik: Santa Hala községben nyolc család tagjai husmérgezést kaptak. Tíz egyének aggasztó az állapota. A tömeges fertőzést lépfene állat husa okozta.

Kik szólaltak fel a Kamara mai ülésén

A parlamenti ülésről tudósítónk folytatólagosan a következőket jelenti:

A délelőtti ülésen betérjesztették a Banca Națională felhatalmazó törvényjavaslatot. Hozzászóltak a néppárt részéről Papacostea, ki elkésettnek tartja a javaslatot, Jósika János báró, ki bár hozzájárul a javaslatnak, a kisebbségek érdekeinek méltánylását követeli, Hans Otto Roth, ki a Reichsbankkal való tárgyalás szükségességét hirdeti s Oromulu, a Banca Națională volt igazgatója. Bratianu Vintila válasza a kritikákra. Jósikának azt felelte, hogy a stabilizációt nem a kisebbségeknek csinálják, hanem az egész országnak.

Végül Argetoianu gazdasági jellegű javaslatot terjesztett elő.

A hitelezők százmillión l többet igényeinek a kolozsvári Egyesült Közgazdasági Banktól

Kolozsvár. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Brassói Lapok egyik legutóbbi száma megírta, hogy a csődbejutott Egyesült Közgazdasági Bank megkezdte a hitelezőinek összeírását és felülvizsgálatát. Ez a művelet tegnap befejeződött s a legnagyobb igénylőnek a Heinrich-féle szappangyár bizonyult, amely 20 milliót követel. Összesen 450 hitelező jelentkezett s a bejelentett összeg meghaladja a száz millió lejt, amiből a bank mindössze 65 milliót ismer el.

A hitelezők ma délelőtt összeültek, hogy megválasszák a csődválasztmány tagjait.

De Sterke

lirai szoprán és

V. Rabega

tenorista hangversenye. — Folyó hó 29-én, szombaton este 9 órai kezdettel tartják az ismert művészek,

De Sterke

primadonna és

V. Rabega

tenorista egyetlen hangversenyüket.

Műsoruk: Massenet, Gounod, Mascagni, Wagner, Schubert, Rachmaninov, műveiből áll. A művészek mindenütt a legnagyobb sikert arattak.

Jegyek elővételben a

Cariea Românească

könyvkereskedésben, Kapu utca 11 sz.

1926—27 évi vágású abszolút száraz apitott

prima bükktüzifát

napi áron szállítunk.

BOGFA

téglaégetéshez olcsón eladó.

Kerítésoszlopokat

napi áron alul ajánlunk.

ÁLTALÁNOS KERESKEDELMI R. T.

Telefon 3—86. Brassó Fekete utca 62.

ASTRA APOLLO MOZGO

Péntek, szombat, vasárnap és hétfőn bemutatja minden idők legszebb és legmesteribb filmjét

A skarlát betű-t

A vezétszerepekben Lillian Gish, Lars Hanson. Tekintettel a súlyos gazdasági helyzetre a helyárat az igazgatóság nem emeli fel. Szabadjegyek azonban csak a film negyedik napján érvényesek.

Jön! A Charlestonkirály! Jön!

A főszerepben: Laura la Plante.

Jön! „Szipéria” 10 tagú orosz kozák tisztikórus és balalajka kíséret

— Letartóztatták Barbu Jonescu barátját. Bukarestből jelentik: Tegnap este a fővárosban letartóztattak egy Seroranu nevű egyént. A letartóztatás oka az volt, hogy Seroranu jó barátja Barbu Jonescunak, Károly volt trónörökös londoni vendéglátójának és állítólag Károly megbízásából érkezett Romániába, ahol Károly terveit akarta előkészíteni.

— A brassói kahalikusok erdei mulatsága folyó folyó hó 29-én szép sikerrel kecsegtet. A rendezők alapos munkát végeztek; most csak a közönség részéről kéri a minél nagyobb számban való megjelenést. Az előjelek után itélve kevesen fognak elmaradni a máskor is szívesen látogatott kath. mulatságon, melyet az idén is a kis Hontórusznál tartunk.

* Dr. Zsidner Rudolf elutazott szeptemberig.

* Dr. Gergey József szanatóriumi főorvos Társaság (Mar svasarhely, Str. Căfăraşilor 14) a fővárosi kórházról visszaérkezett és rendelői börtön vizitációját, nemi- és húgyvisszérvi beteg részéről megkezdte.

* A „tollwerck” tejkrémek tartalom tekintetében is megfelelnek az egészségügyi szabályoknak.

* Bükkszád fürdő nyitva június 1 től. Elsőrangú orvosi sz. k. intélyektől ajánlva gyomor-, bel-, gége-, hurutos megbetegedése, gyomorfekély, vese stb. bajokra. Ivó kura, meleg ásványvíz és szénsavas fürdő. Hidegvíz gyógyfürdő és inhalatórium. Strandfürdő. Állat- és fürdőorvos. Diétáskonyva. Olcsó árak. Vá ut postai, távirati helyben Prospektus küld a fürdő igazgatóság. Bükkszád 101. Szatnár.

* Orvosi kozmetikai rendelés, a modern technika összes vívmányainak igénybevétele, vasárnap kivételével naponta 2—5-ig, dr. Ritter, bőrgyógyász, Hirscher-utca 25.

Newyorkból Londonba átugrani egy délutánra . . .

Hogyan képzeik Amerikában az óceánrepülés jövőjét?

Newyork. (A Brassói Lapok tudósítója.) Nem hiába nevezték el Amerikát a korlátlan lehetőségek hazájának, — az amerikai lapok Lindbergh, Byrd, Chamberlain, a Bremen és Miss Earhart sikeres óceánrepülései óta olyan természetes hangon tárgyalják, hogy mi lesz körülbelül az a repülőgéptípus, amely majd a mindennapos személyszállító formát fogja lebonyolítani Amerika és Európa között, mint ahogyan mi a várható baracktermésről szoktunk diskurálni.

„Ötven esztendő múlva — mondja például a Newyork Times-ben W. Kaempffert — amikor az amerikaiak hétvégi pihenőiket Párizsban, Berlinben és Londonban fogják tölteni, egy a newyorki embernek, a repülés történetét csodálkozva fogják emlegetni, hogy milyen rendkívüli bátorságuk és képzelőtehetségük volt a korai XX. század repülőinek, akik olyan kezdetleges gépeken mertek átrepülni az Atlanti-Océánon, mint amilyen kezdetlegeseknek mi Kolumbusz hajóit látjuk.

E — laikusok számára nyilván meglepő — bevezetés után W. Kaempffert elmondja, hogy a tulajdonképpen, a gyakorlati óceánrepülés Earhart kisasszony Friendship nevű gépével kezdődött meg, ez volt az első többmotoros hidro-aeroplán, amely kellő felszereléssel hirtelen volt átrepülni az óceánt egyetlen utazattal. A jövő repülőitörténelem írója tehát azt fogja mondani: „A mi óránként háromszáz mérföldet átszelő gépeink amelyek több mint száz személyt szállítanak egyszerre Amerikából Európába és viszont, egyenes leszármazottjai ennek a történelmi gépnek.”

Byrd jóslata bevált.

Abban, hogy Miss Earhart és társai sikerrel átrepültek az óceánt, az amerikai repülő szerint nagy része van Byrd jóslatának, a jókor megmondotta, hogy az óceánrepülésnek el kell hagynia az egymotoros szárazföldi gépeket és teljesen át kell majd térnie a többmotoros aeroplán használatára.

A hárommotoros Friendship (Barátság) Miss Earhart gépe, Fokkernél készült, eredetileg Byrd északsarki expedíciójának szánták. Teljesen Byrd tapasztalatai és kívánságai értelmében épült, nem csoda tehát, ha kitűnően elvégezte feladatát. Byrd fölfogása az, hogy az igazi óceánrepülő gép csak többmotoros lehet, két rádiókészülékkel (az egyik a levegőben való használatra a másik kényszerleszállás esetére.) Bombákkal és világítókkal hogy éjszaka könnyűközés ne történhessen és a tudomány legkiválóbb hajózási műszereivel. Így volt fölmerelve Byrd gépje, az America is. De a Friendship még ennél is tökéletesebb, megközelítette Byrd eszméjét, mert az America mégis csak szárazföldi gép volt, a Friendship pedig hidro-aeroplán, már pedig Byrd szerint a jövő óceánjáró gépe csak hidro-aeroplán lehet, amely vizen kezd, vizen végzi útját és amely — ha leszállani kényszerül — a vizen is el tud helyezkedni.

A jövő óceánrepülő gépének, ha dacolni akar minden viharral, legalább is ötven lőerőt kell számítani egy-egy utasra. Ez azt jelenti, hogy vagy a géptípusnak sokkal nagyobbnak kell lennie minden eddigi elképzelt gépnél, vagy pedig kevesebb utast lehet csak szállítani. A nagy géptípusok mestere ma Dornier doktor, Németországnak, s hozzátehetjük a világ legkiválóbb repülőgép-mérnöke, aki eddigi hatalmas típusain kívül most az Óriástípuson dolgozik, amely

a világ legnagyobb típusa lesz, tizenkét gép hajtáná, hatezer lőerővel, akciós rádiusza 2500 mérföld lenne.

Rumpler például olyan gépet tervez, amely 100 utast vinne szárnyain. Junkers hasonló tervekkel foglalkozik.

Ezek az egyelőre elméleti gépek óránként 250—300 mérföld sebességgel repülnének.

minden tulságosabb energiakifejtés nélkül.

Mikor a repülők órákhosszat „vakon” repülnek.

Azt hogy milyen fontos az óceánjáró gépeken a rádió, a maguk rovására tapasztalták meg a Friendship utasai. Attól a pillanattól kezdve, hogy a rádió fölmondta a szolgálatot, csak egy olyan tapasztalt repülőnek, aminő Wilmer Stultz, emberföltötti igyekezete tudta elhárítani a katasztrófát.

— Egy órányira Trepasseytől — írja naplójában Wilmer Stultz — ködbe kerültünk és nem láttuk a tengert addig, amíg valamivel tisztább rétegbe nem kerültünk, Queenstown-tól 75 mérföldre keletnek.

Kétezerszáz mérföldből ezerkilencszázat ködbe és esőbe repültünk.

Husz óra negyven percnyi utból tizenöt órát „láthatatlanban tettünk meg.”

Ez a része a légi utnak az amit a repülők úgy neveznek: „vakon repülni”, mikor a repülő órákhosszat nem látja sem a tengert maga alatt, sem a csillagokat maga fölött. A jövő óceánrepülőinek az lesz egyik legfőbb feladatuk hogy az óceánokat külön e célból végigcirikáló hajókról ötpercenként pontos jelentéseket szerezzenek s lehetővé tegyék, hogy mint a vezérkari tiszt a hadműveleteket, úgy tudják a maguk meteorológiai kártyáján földrajzi helyzetüket megállapítani és ahhoz tartani magukat. Ehhez egyfelől a rádióknak lehető leggyorsabb igénybevétele, másfelől a tudományos műszerek lehető legnagyobb pontossága kell. Így aztán mindig tudni fogják, milyen magasságban, hol járnak és milyen időjárási viszonyokkal kell számolniuk, szóval: nem fognak „vakon repülni.”

Légiforgalom az Óceán fölött.

— „Ha majd az Atlanti-óceán fölött rendszeres kereskedelmi légiforgalom lesz, — fejezi be a jövő képét W. Kaempffert — akkor természetes, hogy nem fognak külön, egyes utakat próbálni egyik partról a másikra.

Gépek fognak járni Newyork és Trepassey Trepassey és az Azóri-szigetek, az Azóri-szigetek és az európai kontinens, valamint Anglia között.

Beleszámítva azt az időt, ami az egyes állomásokon az átszálláshoz szükséges lesz, körülbelül

36 óráig fog tartani az Atlanti-óceán átrepülése nyugatról keletre.

és valamivel hosszabb ideig keletről nyugatra. Egyetlen órái Zeppelin megussza a levegőt, egy-egy utas 150 utast szállítva, Chicago-tól Berlinig, vagy ha szükség s, akár Moszkváig is. Ime, a jövő távlat, amit azt a Newyork Times repülőszakértője megrajzolt. Mi, akiknek az életében annyi változás történt, „egén-földön”, nem lehetünk szkeptikusok, sőt azt kell hinnünk, hogy ez a kép megvalósul mielőtt még az Úrnak 1928 esztendejét írják utódaink.

D. N.

Chopin „Gyászindulója”

(I. forma)

Fajás elnyújtott nyögés.
Kopott temetőkocsi megett
Sápadt emberek
Előbujik
Utamba fúrja magát
Gyász
Fájás
és felsír kopott hűrokon
kopott idegeken:
el, el, el innen
Husdarabbá málva elmegyek,
örök koporsó örök földeken,
temet az élet, sirokon túl,
túl embertesteken. Temet.
Fölfáj bennem
Valahol az örömök tövében
Halottat kísér, halállal kísért,
meghalunk:
meghal az élet.

Balla Károly

A BRASSÓI LAPOK PANASZKÖNYVE

★

Mi van a postatakarékbetétekkel?

Valamikor az egyszerű, takarékos és pénzüket biztos helyen kívánó existenciák bizalommal helyezték el meggyűjtött filléreiket a magyar királyi postatakarékpénztárba. Az impérium óta ez a szolid, szilárd és népszerű intézmény — mint annyi sok más közhasznú alkotás — megszűnt és azóta az a sok-sok ezer kispolgár, akiknek betéte volt a postatakarékban, bottal ütheti nyomát a keservesen összekuporgatott, de boldogan gyűjtögetett pénzének. A számos panaszhoz, amit a jogutód román kincstár ellen már hangoztattak, újabb szemrehányó interpelláció járul abban a kérdésben, amit egy olvasónk a Brassói Lapok utján intéz az érdekelt államhoz: mi van a postatakarékbetétekkel? Hajlandó-e az állam ezeket a betéteket kifizetni, vagy egyáltalán nem számíthatunk-e rá? Ezek a vissza nem kapott betétek sok szegény embert tettek tönkre és magam is az áldozatja vagyok.

(Aláírás).

Miért olyan szigorú, Inspektor ur?

1927. október havában helyezték a brassói vontatási osztályfőnökség élére Vidrigiu inspektor urat. A fűtőházi főnök urat sajnos tulszigorúan fűti az egyéni ambíció és a fajgyűlölet és minden alkalmat megragad, hogy hatalmát az alája rendelt embereken éreztesse. Valóságos terror uralkodik a brassói fűtőházi személyzet felett s ezt csak úgy és azzal lehet megmagyarázni, hogy a személyzet nyolcvan százaléka kisebbségi. Az inspektor ur minden elképzelhető okot megragad, hogy a személyzetet megbüntesse.

A brassói fűtőházi személyzet többször bebizonyította becsületes munkásságát és ezért megérdemelné, hogy Vidrigiu ur helyett egy emberibb és megértőbb főnöke legyen.

Aláírás.

Kereskedők figyelmébe!

Minden nemesi FÉRFI FEHERNEMU készítését legdivatosabb kivitelben jutányos áron, bekül. dítt anyagból is raktárra és méret szerint vállal

„HELIOS”

teherneműgyár Oradea, sas passage

Értesítés.

A „GENERALA” biztosító társaság t. biztosítottjainak sz. tudomására hozza, hogy a népszerű törlesztéses kötvények 7-ik havi sorshuzásán, melyet a kereskedelmi és ipari miniszterium és a fővárosi rendőrség Prelektura kiküldötti jelenlétében tartottak meg, a következő je 3 betűkombinációkat húzták ki:

- 1) K. A. A. 2) T. M. K. 3) I. I. O.
- 4) I. Q. G. 5) G. P. J.

7433

Üdit, szépít, fiatalít a
MARGIT-CRÈME

816

Nincs többé fehér haj!
Nincs szürke

A „NIGER”

egyszeri használata 15 napra pillanat alatt a következőkben: szürkés, szürkés, világos és sötét barna, gesztenyebarna, barna és fekete. Nem hagy foltot a bőrön és rögtön szárad. Egyszerű használat. Teljesen ártalmatlan — kapáló: drogeriák, illatszerek, élelmiszerboltok, szertárak, fodrászszalonok és ruházati üzletekben.

PARFUMERIA ROYALE 13, Rue de Trevise, Paris.
Romániai vezérképv. szlet NARCISSE H. BALTHAZAR Bucuresti, Str. Selari No. 7.

EMBEREK

Profilok, félprofilok, grimaszok, gesztusok...

Legérdekesebbek mégis az emberek.

★

A vidékek, amiket bebolyong a világjáró, előbb-utóbb összemossódnak, elfakulnak az emlékezetben, mint ódon pasztellkép, ha színes krétaszürkékbe leperegnek, — de az emberek, a legszürkébbek is, fényt és reflexet kapnak a forgó időtől, mint nyers üvegmassza, amit a korongon való pörgetés szírványossá csiszol.

Mind egyformák és mind különbözők, mint az őserdő levelei. Mindenben van valami leghétköznapibb, legközelebbi magunkból s valami a világegyetem titokzatosságából, végtelenségéből, melynek épügy részei, mint az örök dolgok, a nap, az ég, a csillagok.

Az utazó azt hiszi, hogy tájak és tengerek, hegycsúcsok és vízmosások, — hogy ezeket rakja, rakosgatja a multak skatulyájába, az emlékezés puha, meleg vattái közé, pedig tulajdonképpen emberek, emberi arcok, alakok, sziluettek azok, miket agyának sístergő lemezeire rárögzít, — profilok, félprofilok, grimaszok, gesztusok, amiket egyetlen pillanat előhív, kidolgoz azután, ha hátrafelé nézve, egy revüjég kavargásával felvonulnak előtünk tarkajelmezes figurái, egy szavas, néma, vagy shakespearein ágáló statisztái a hétszinű, eleven Világnak.

★

Micsoda jellemző zsánerkép például a vörshaju, bécsi vigőzvegy, aki Balsac harmincéves asszonyát jó tucattal veri, de huszonnyolcra maszkirozza magát s huszonégynek akar látszani. Egyszer beleszeretett egy filmszínészbe, s a karjába belevéste, sajátkezűleg, egy ócska kalaptűvel, a drága O-betűt: Oscar! — A szerelem három hétig tartott, de az Institut de Beauté-ből Institut de Beauté-bé való családgalás, míg Bécs összes kozmetikusai el tudták valahogy tüntetni a szokatlan vallomást — félévig.

Vagy itt van a kicsit papos, kicsit színészesarcu dán diplomata, érdekes mákostíszahajával, amit a korai őszülés könnyedén beporozott, mintha a mákostíszát jól megcukorozták. Kapja-e még az oceánontuli, keskeny leveleket a szálkás, tömör asszonyirással ötödik éve mindennap, mindennap... anélkül, hogy valaha felbontana egyet is, — csak bedobja őket, amint érkeznek, az íróasztal fiókjába, mintha egy kazal buzára rálökünk még egy szálát. Az asszony — dús, gazdag hollandi, tízenhárom jávai cukorültetvény — tudja ezt... tudja, hogy egy szót, egy sort nem kaphat, csak évről-évre egy születésnap sürgönyt; ebből a papirkából él a következő háromszázhatvanöt évig — és vár és remél és írja a leveleket egy modern, nőnemű Jákob kitartásával, aki hét évnél is tovább szolgálta Rachelért.

Hol van az a grafikus, aki vissza tudná adni a virtuóz gesztust, ahogy az ostendei Kusaal Gustave-ja — vékony, lebegő fenhétfekete árnykép, — balanszírozza egykézben a portós-malagás-sherrys-szódás üveget; a magasinfulás barmixert a deauvillei Casino

rézputlja mögött, amint sötét és elszánt arccal, akár egy Borgiák-korabeli méregkeverő, adagolja, rázogatja a vörös-zöld-sárga esszenciát; a róthaju, szeplős kis pincérfiút a cseh határállomáson, amint kékes hajnalban végigrohan a vonatok előtt.

★

Mily hosszú-hosszu processzió emberek-ből, emberbábokból... sorsok, életek, beláthatatlan sokfélesége: a lángsárgaturbános hindu, aki magasan és soványan prezideált a Cafe Rotonde bohémasztalánál s kavargó, kusza párisi éjszakákot át magyarázta, hogy lehet napi két kocka cukorból megélni s ami a legfurcsább: ő meg is élt ebből a teoriából; a fiatal olasz költő, aki megcáfolta minden tradíciót, bronzszürke haját s olyan zafírsemekeket viselt, hogy Nero híres smaragd elszápadhatott volna mellette irigységében s aki tulzó, teatrális hódolatában Vörös Karácsony Budán (Budapestet tüntető tájékozottsággal otthoniassággal, csak így nevezzük!) címmel borzalmas novellát rakott lábaimhoz a Gazetta di Pugliában, — Rinaldo Rinaldini-féle színekkel ecsetelve a kommun alatti karácsonyét, a mondain hotelhallban, hol a magyar grófok és grófnők, (akiket egytől-egyet Stefan-nak és Stefánia-nak hívnak — esküdött rá, hogy ez magyar nemzeti összekelés!) éljen a király! kiáltással kiűrtik a tokajival telt kristály-kelyhet, eljárnak egy csárdást s fagyos előkelőséggel halnak meg a berohanó vörösök golyóitól, — ahogy a jámbor ezt a feketeinges pátozával elképzelte!

Százszinű, eleven filmszalag, komikus, groteszk epizódok, burleszk mellékszereplők: a Pompei melletti kiskocsmá pincére, aki hóm alá szorított szervétával, buzgón mászott fel a citromfára, mikor limonádét kért; Schwester Hertha, a bizánci szentarcú ápolónő, aki valósággal meggyűlölt, unt és utált már, mikor nem ájultam el többé kétóránként s nem kellett ötpercenként borogatást, port, cseppet, hőmérőt, injekciót adni; a kövér, tejszakállas albán miniszter, aki vacsorára kőrszakállal bevont miniszterként kedveskedett, amit mindnyájan diótortának hittünk, s amiről kiderült, hogy sültkappan, a mihez még külön csurgatott méz is dukált; a Vilmos-bajuszu porosz gárdista, aki félméteres nemezipucában szankázik a potsdami Sanssouci-parkettjein, az esernyős-baedeckeres bábészkodók élén s a futórozás parkban, Nagy Frigyes agarainak sirja előtt mindig dús, gazdag berlini bankárné, aki két órát gyalogol, egyet Mensendieckezik, egyet viv, kétót golfozik, egyet boxol, hármát táncol, hármát öltözik naponta s mártir arccal panaszkodik: igazán nem tudja, mitől fáradt! Két órára parancsba pakoltatja magát, mint a gyertyaparanóc, s a toalettasztalán többek között egy ó-görög ámfórát fedeztem fel: a legújabb arckrémet, szopós patkányokból, malacokból, macskákból, kivonattalva, az étvágygerjesztő felcsikárral; junge Tiere passiert: fiatal állatok passzírozva... fiatal állatpurée...

★

Mintha feneketlen, mély kutba néznénk, úgy csapja meg néha az utazót egy-egy futóban érintett embersorsnak egy szóból, egy helyzetből felhullámoló strindbergi szövege, a semmerből parkettlancos, aki ájultozás, élelyegve gyűlöli a nőket s kiesik izgalomban, epedésében a taktusból, valahányszor a kék-szemű, halavány, szabályosan keskenyarcu jászmodos előtt elforognia; a világszerte ünnepelelt római drámaíró, akinek házában egy fehérleple, csendes örült kering: a felesége; a szögletes profilu, szász tiszti, a „Kleiner Leutnant“, akivel együtt élveztük a háború leleményes Erztat-ait a München melletti szanatoriumban s akit pár hónapra rá, mint kémet, agyonlővettek a belgák; a hoteles fiatal felesége a Jungfrau csúcson, a jégkorszak örök csendjében, aféle havas Bovaryné, aki úgy tud a völgybe visszafutó fogaskerekű után nézni esténként, mintha sikoltoznék; a karbunkulus-szemű török hercegnő, aki megszökött hazulról, hogy filmszínésznő lehessen s a berlini Zoo-teraszára, ahol a rendezőkel tárgyal, vörös rózsacsokor alatt, éles tört hordott, amivel rögtön szíven akarta magát szúrni, amint csak célozni mertek rá, hogy esetleg nem lesz holnapra Pola Negri; a syrakusai Dionisios, akiből az idegenek mulattására Dyonisios rabkiszolgáit imitálják egy mohos, nyirkos üregben, hajnaltól-estig nyálazva, sodorva a kócot; a barlanglakók Afriká-

ban, örök sötét és örök magányban, a lyuk sivatag szélén; a palermói barát, a kapucinus kriptában, a szöglegaggatott, ruhába elszámozott százai között... meddig lehetne így folytatni!

Meddig lehetne ezt így folytatni, meddig lehetne írni, jegyezni egymás alá az emlékeket, a pantomimokat, a pár szóból mozdulatból összesűrítve, mint a német impresszionisták tíz szóval megírt drámái; meddig lehetne szólni a gobelin emberek, a berber furcsaságok, nagyságok, kicsinységek, téseiből, amik ellenállhatatlanul tudatunkba tapadnak, rákragasztódnak, mint koffér, inkre a hotelcédulák... amiket hurcolni kell magunkkal, mint exotikus helyegységet, — mert hiába természeti csodák, technikai bravurok, repülésrekordok és kétautók, week-end a Holdban és rödliseny a Sarkon...

★

... legérdekesebbek mégis az emberek

Megyery Ella

„Államellenes vallási propagandá- üznek Keresztváron”

A csendőrség több adventistát letartóztatott és átadott az ügyészségnek

Brassó. (A Brassói Lapok tudósítói.) A brassói ügyészséghez a napokban a keresztvári csendőrség négy falusi gazdát küldte. A letartóztatás és az ügyészséghez küldetés oka az volt, hogy a vád alá fogták a négy falusi gazdát, névszerint Feri Pál, Postás Márton, Sós György és Székely Ferenc. „Adventista propagandát” üztek a faluban. A letartóztatásról a csendőrségi jelenés amelyben szószerszám áll: nevezetesen államellenes adventista propagandát üztek.

Értesüléstünk szerint a buzgó keresztvári csendőrség a letartóztatottakon kívül még öt ember ellen folytatja otthon, ugyanezen a célalatt, az eljárás. Természetesen olyan vádakkal, melyek szerint, amilyen a falusi csendőrségekön általánosan szokásos. Nem tudjuk, hogy az ügyészség elfogadja-e büntető eljárás alapnak azt a jelentést, amit a csendőrség beküldött, vagy pedig haladéktalanul szabadságra helyezi a meghurcolt szerencsétleneket. Viszont tudjuk azt is, hogy az adventista vallás a Lepadatu-féle kultuszértelmében a megtört vallások közé tartozik s ha másért nem, úgy ezen az alapon abszurdum az, hogy a szerencsétlen keresztvári adventisták államellenes vallási propaganda üzzenek.

Franciaországban most kezdik erősen beszélni a lapok, hogy Romániában központi vallásüldözések folynak. Szomorú dolog, ha ehhez a külföldi támadáshoz a keresztvári csendőrség tájékoztatlansága ilyen hamar gátlat adatokat.

Szeptemberi összevont
magánvizsgákra és érettségire
teljes garanciával előkészít
Galgóczy magániskola
Budapest, VIII., Mária Terézia-kúrt 3.

DEAKY hentesárugyár.

Ghimes-Faget

Szállítók vasuton vagy postán mindenféle mennyiségű hentes-árut a legolcsóbb ártan. Kívánságukra ingyen árjegyzéket küldök.

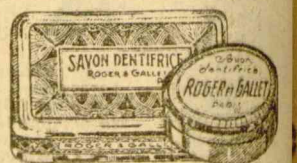
Csináljon próba rendelést.

ROGER ÉS GALLEY FOGÁPOLÓ SZER- FOGELIXIR

a száj ápolására

FOGSZAPPAN

a fogak épségben tartására

Ha fényképezőgépet vásárol, kérjen Zeiss Ikon Cameras

(Goerz-Ernemann-Ica-Contessa)
és teljes értékű árut kap!

Kérjen díjtalan prospektusokat
(L. B. GIBSON a vezérképviselőtől)

București, Str. Gr. Cantacuzino 45.

2680

Lehár Ferenc panaszai Amerika ellen

Amszterdam. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A közismert operett-komponista Lehár Ferenc a napokban a holland fővárosban tartózkodott, hol az olimpiász alatt egyik operettjét fogja egy bécsi színtársulat játszani. A holland újságírók mindenkor megragadják az alkalmat, hogy Lehárral beszélgetést folytassanak. Ez alkalommal Lehár Ferenc és az amszterdami De Telegraaf munkatársa között fejlődött ki érdekes beszélgetés.

— A Lehár és Strauss-operettek jelentése vesélyt az az új operett-irányzat, mely a zenében főleg a jazz-ra és a bluesokra helyezi a súlyt? — kérdezték Lehár Ferencet az újságírók.

— Nem. Lehetnek sokféle irányzatú operettek, a döntő tényező azonban egyformán a — közönség marad. Ami jó, annak mindig sikere lesz.

— Például mivel indokolja ön a sikereit? — érte most Lehárt az újabb kérdés.

— Azt hiszem, erre is tudok felelni, — folytatta Lehár az interjút. — Nekem van egy főelvem: arra vigyázni, hogy soha se essek ismétlésbe. Ezért minden darabommal már a szöveg-könyv megválasztása körül is rendkívül óvatossággal járok el. Teljesen más témájúnak, teljesen más légkörűnek és más országból kell származnia az új darab szövegének, hogy ezáltal a zene megkomponálásánál méginkább eltávolíthassam előbbi darabom zenéjétől. Mondjak példát? ... Ott van a Paganini című operettem; a szöveg egy hegedű-virtuóz életéből egy epizódot ölel fel; a zenét Olaszországban írtam. Azután jött a Cárévics című darabom. A zene határozottan magán viseli az orosz jelleget, míg Zapolka Gabriella a szöveg tartalmát egy, a valóságban is megtörtént orosz esetből merítette. A kis Szonja él még ma is valahol Oroszországban, de ma már összetöpreődött öregasszony lett belőle.

— És hogy van az mégis, hogy kint Amerikában a Lehár és Strauss-operetteknek az utóbbi időkben nem volt még már a sikerük? — hangzott az újabb kérdés.

— Amerikában egy darabig nagyszerű sikereket arattak darabjaim — felelte Lehár, azonban puszta csak addig, ameddig az amerikai színház-embereknek eszébe nem jutott hogy ezek a Lehár és Strauss-operettek, úgy, ahogy Bécsből Newyorkba kerülnek, még sem felelnek meg egészen az amerikai közönség szája ízének. S mi történt azután? Anélkül, hogy megkérdezték volna engemet, össze-vissza javították, ki-hagytak és betettek — az operetteimbe. Ez a legsúlyosabb sérelem, ami csak e téren szerzőt érheti. Darabjaim tehát odaát „megamerikaizáltak”, s — így természetesen nem is lehetett meg a régi sikerük. Persze, — minden nagy színházvállalatnak odakint van egy házi komponistája, s ezek egy kis tantiémet kívánnak akkor is, ha a más szerzeménye kerül azon a színpadon bemutatásra. Mi Bécsben távolról sem vagyunk ilyen önzők. A „Gésa”-t és a „Mikádó”-t úgy adtuk, ahogy kaptuk, nem igazítottunk rajta egy tollvonásnyit sem, pedig mi igazán elmondhattuk volna, hogy a bécsi közönség minden operettben, mely előtte színre került, legalább egyszer, s legalább egy valcert is kíván hallani.

Lehár Ferenc az érdekes beszélgetés során elmondta még a De Telegraaf munkatársának, hogy most egy új operettre készül. Nem is operett, hanem — „énekes játék” lesz ez az új Lehár mű, melynek a szerző a „Friederike Brion” címet adta. Így hívják ugyanis Goethe első szerelmesét. Az új Lehár darabot október 5-én mutatja be a berlini Metropol-Theater Richard Tauber-rel, Käthe Dorsch-al a főszerepekben. Ennek az új Lehár darabnak az az érdekessége, hogy az kimondottan német muzsikának készül. Lehár Ferenc eddig irt magyar, olasz, lengyel és orosz zenéjű operetteket, de — kimondottan „német” német zenéjűt még egyszer sem.

Végül arra kérték Lehár Ferencet az új-
... hogy ...

jával gondolja, hogy a legnagyobb sikert érte eddig el? Lehár így felelt:

— „Erre könnyű válaszolnom. A legnagyobb sikeremet feltétlenül a Vig özvegygel — arattam. S ez annál érdekesebb, mert Karczag, a híres operett-kritikus, a Theater an der Wien ci-

A denevér

Írta: Nagy Lajos.

Azt, hogy a denevért babonás emberek elevenen ki szokták szögezni az ajtajukra mivel hogy az szerencsét hoz, — csak diákkoromban tudtam meg az olvasókönyvből. Ebben a korban már elvesztettem a korai gyermekkor-nak azt a kegyetlen közönyösségét, mellyel mindnyájan zavartalan kíváncsisággal öltünk meg, vagy kinoztunk különféle élőlényeket. A mikor én a denevér kiszögezésének szokásáról olvastam, kissé megdöbbsentem s nagyon csodálkoztam azon, hogy ennyire kegyetlen emberek is vannak. Szinte alig akartam elhinni, de hát kellett hinni. Belenyugodni azonban, hogy emberek ilyesmiket tesznek, mindmáig nem tudtam. Emlékszem hogy akkor elképzeltem a szárnyainál fogva kiszögeezett denevért, szinte azonosítottam magamat vele, s megéreztem valamit végtelen kínjaiból. Aból, hogy sorsa elvégzetetett, meg kell halnia. Mintha ez tudata is lett volna a denevéreknek. Hogy e tudatát napokon keresztül kell gyötrelmesen viselnie. Hogy rab, nem mozdulhat. Ha mozdul, fájnak a sebei. Lassan sorvad. Még remél, csodát remél, s a csoda nem érkezik. Még vágyakozik repülni, élni, cincogni, — vagy isten tudja milyen hangja van — és vágyai visszahullanak eléggé testébe. Emlékszem, hogy beszélgettem is a denevér ilyen kihaláláról a pajtásaimmal, legalább is beszélgetni próbáltam, de — erre nem emlékszem, csak bizonyos, hogy így volt — valami vidám kacagás vágtat el közepén a mondatomat.

Különböztettem a denevért, falusi estéken a nagybátyám mondta: „Ez bőregér!” — s láttam, amint cikcakosan vágódik ide-oda a levegőben. Azt is beszéltek hogyha az ember fejének repül akkor belecsimpaszkodik a hajába s alig lehet tőle szabadulni. Ez egy kicsit ijesztett, de azért valami nagyon nem féltem, tőle, nem törődtem vele.

Amikor aztán megtudtam, hogy ki szokták szögezni elevenen, attól kezdve félni kezdtem tőle. Nem az emberektől, hanem tőle. Mert valami félelmetesen gonoszra emlékeztetett, mert valami kínzó elintézés megindítója volt, ha láttam. Még a nevét se szerettem, még az ábrájától is borzadtam a természetrajz-könyvekben. Mert fejlesszük csak tovább: a denevértől eljutunk az emberig. Az élő emberi test megtörtettség.

Ne tessék kényeskedni, ne tessék borzadni! Nem azt csináljuk-e időtlen idők óta, hogy a való világot minden pontján meg akarjuk reparálni? És hogyan változtassunk a valóságon, ha azt föl nem ismerjük? Ne tessék borzadni, szembe kell szállani a tényekkel! Tehát folytatom.

Egy vakációban, nagydiák koromban, a saját szememmel láttam egy fölfeszített halódó denevért. Falumban, a halászcserda ajtaján senyvedt; még volt benne valami élet, de már veszendő. Izmos, sortoló diák voltam, nem féltem a ház népétől: leszedtem s beledobtam a Dunába, legyen röviden vége kínjainak. Parázs harcot vívtam, de a gazda nem támadt nekem hanem jóízűen elnevette magát:

— Ejnye de kényes a fiatalúr!

A nők — az asszony és egy serdülő leány — igazat adtak nekem.

— Szegény kis madár, hála istennek! — mondta a leány sajnálkozva a szerencsétlen kis emlősen.

— Pedig szerencsét hoz ha ott szárad el az ajtón, — erősködött a gazda.

Vitába szálltam ezzel az ostobasággal, én, a diákosan és naivan természettudományos De hiába beszéltem, győzni nem tudtam. Ke-

mű bécsi színház akkori igazgatója, — teljesen ellene volt ennek az operettnek. 1910-ben már ez a darabom 10 nyelven szerepelt s ebben az évben nem kevesebbszer, mint 18 ezerszer adták elő a világ különböző tájain. A Vilja-dalt még maguk a beduinok is lefordították a saját nyelvükre, azóta is, — például, hogy egy nagy színházat említsek, a londoni Whitechapel mindenkor telt házat kap, ha a Vig özvegyet tűzta műsorra.”

serü bosszúsággal vágtam neki a folyópartnak, de hittel, hogy: ilyen a világ, egyszer azonban már másmilyen lesz. — És talán séget akartam, amikor megszólítottam borgászó furcsa ismerősimet, egy ösmeretlen falusi különcöt. De csak még jobban megzavart furcsa beszédével:

— Nézze fiam, hisz' bennünket is kiszögez majd elevenen valami láthatatlan erő. Nem az ajtóra, de az ágyra, mondjuk. Hát nem mindegy az, hogy hova?

Valami igaza van! Ez megdöbbsentett. Valahogy nem egészen így van, de sajnos, nem gyönyörmámorban, egy vidámat kurjantva távozunk a világból.

Hanem egy furcsa elméskedését a horgászó különcnek akkor diákkoromban, egyáltalában nem tudtam méltatni, talán még megérteni sem. De emlékszem rá.

— Nézze fiam: ebben a babonában, mint minden néphitben, van valami igaz is. Ezek azt mondják, hogyha az élő denevért kiszögezik az ajtójukra és otthagyják pusztulni, — az szerencsét hoz rájuk. Én meg azt mondom, hogy aki az élő denevért kiszögezi az ajtajára s otthagya pusztulni az gonosz és buta ember; de majd a saját kárán meg fogja tanulni, fiatal barátom, hogy az életben a gonoszság és butaság már maga szerencse.

— Erzsébetvárosban megalakult a magyar dalárda. Erzsébetvárosról jelentik: Sebestyén Vilmos kezdeményezésére és vezetésével Erzsébetvárosban egy hetven tagból álló vegyes kar alakult. A dalárda részt akar venni a Segesváron tartandó dalosversenyen is és ezért hogy ehhez az anyagi alapot megteremtse, nagyszabású ünnepélyt rendez Erzsébetvárosban. A hangverseny f. hó 29-én lesz és segesvári versenydarabokon kívül Sebestyén Vilmos zeneszerző, a dalárda karnagyának szerzeményeiből is énekelni fog.

— Szolgálatos gyógyszerárak. 1928 július hó 28-ától 1928 augusztus 11-ig Salamon M. Szentgyörgy-gyógyszertára, Belváros, Kapu-utca 51 sz. és Kugler E. Hygiea-gyógyszertára Óbrassó, Hosszu-utca 81 sz. látják el a vasárnapi, déli és éjjeli szolgálatot.

„Plaja artificială”

intézetben kezeltetnek: vérszegény, angolkóros, limfatikus, gyenge, lábbadozó gyermekek; reumatikus, ízületi beteg, mirigy-beteg, gyógyszer-kiütéses, ischiászos, farisabás, bőr- és hajbeteg felnőttek ultraviolet és vörösön aluli sugarakkal.

Bukarest, Str. Mircea Vodă 44.

Telefon 349-81.

Specialisan szigorú egészségügyi rendszabályok.

2918

NEURALGINE
JURIST

FEJFAJAST
MIGRENT
ES MINDEN
HULESBOL
SZARMAZO
FAJDAIMAT
REUMATIS
AZONNAL
GYOGYIT

PAGLIANO SZIRUP

Készít: Prof. GIROLAMO PAGLIANO, Firenze (Olaszország.)

FOLYÉKONY KAPSZULAKBAN PORALAKBAN

Legjobb, leghatásosabb vértisztító, hashajtószer, amely tökéletesen fertőtleníti a beleket, azok izgatása nélkül, helyes adagolásban azonnal hatás-sal megszünteti az eldugulást.

Legjobb óvszer köszvény, rák és bőrbetegségek ellen. Cégünk minden gyártmányát feltűnően látható véd-jegyünk, két alapon rajzolt szalag, a készítő név-aláírásával.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában! Romániai vezérképviselő: Vittorio Sartorelli, București, Str. Voda Caragea 10.

MAXIM GORKIJ:

Az állatorvos

Mostanában ünnepelte a világ Gorkij hatvanadik születésnapját és írói tevékenységének negyven-éves jubileumát. Gorkij ma a legnagyobb élő orosz író. Ez a jellegzetes elbeszélése legújabb novella-kötetéből való.

A népharátok nagy tömegéből, akikkel életem ösvényén találkoztam, Milij Szamojlovics Petrenko állatorvos különösen élénken maradt meg emlékezetemben.

Magasnövéssű, hajlott. A durva anyagból való, sarkig érő szűk kabát még természetellenesen nagyítja termetét. Borotvált arcát buja bajusz díszíti, amelynek végei festőien mellére hullnak. Sűrű szemöldöke alatt szilárdan és szigorúan villog világos szeme. Előreugró homlokát mély ráncok szántják át, fején vadul merednek szürke haja kemény zombékjai, amelyeket megfakult, széles karimájú kalap takar. A kalap tarkójára van tolva s ez valami kihívót, harakészet kölcsönöz az öregnek.

Ezerkilencszázháromban ismerkedtem meg vele Siedlcében M. A. Romasnál. Petrenko meg akart ismertetni „életműveivel”. Nőtlen volt és egy zsidó fuvaros piszkos faházának egyik szobájában lakott. Szánalmas szobájának ablakaival szemben fenyegetően emelkedtek a siedlcei fogház vörös, masszív falai.

Petrenko a lóbálta karjait, amelyek evészósszuságuk voltak és az asztalhoz ültetett. Aztán minden szót külön megropogtatva, mély basszus-hangon elordította magát:

— Szura! Sört! Kettőt!

Kalapját a sarokba dobta az ágyra, aztán egy kis sárga szekrényből szurkosvászonba borított vastag füzetet szedett elő, dübörgően megköszönte a torkát s elkezdte:

— Ime. A címe ez: „Néhány megfontolás az élelmiszerek emészthetőségének kérdéséről, tekintettel a különböző foglalkozási ágakra. Társadalom-gazdasági tanulmány”.

Részben előadva, részben felolvasva jó másfélóra folyamán megismertetett munkája tartalmával. Ez az ürülek vegyi vizsgálatain nyugodott. Következései hosszú szám-sorokon át a legnyomatékosabban azt a megállapítást tették, hogy minél magasabban áll egy ember a társadalmi létrán, gyomra a megemésztetlen értékes anyagoknak annál nagyobb mennyiséget löki magából. — Ebből a szempontból a legelveteműtbben a hivatalnokok és különösen a jogászok cselekszenek. Egy jogász gyomra az általa elnyelt tápláléknak kevesebb, mint ötven százalékát emészt meg, — az egész maradékot viszont minden haszon nélkül önmagára nézve és nyilvánvalóan a közgazdaság kárára újból kidobja.

— Ez az ülő életmódtól van, — ordította győzelemittasan Petrenko. — Az epehólyag abnormális tevékenységétől. Valamennyi hivatalnok epebajos.

Széles kezével, amelynek ujj-izületein kis szürke szőrösomók burjánzottak, füzeté lapjaira csapott és diadalmaskodva mondta:

— Én így számítok: négy font naponta. Három pud havonta. Harminchat évente. Minden egyes év számára. Ez husz pud fölösleg. Minden evőnél harminc évet veszek minimális élettartamnak. Ho!

Aztán legmélyebb színtjéig eresztette le hangját s haragosan, undorral teli dörögte:

— A kiváltságos rendek? Az ugynevezettek. Haszontalanul pusztítják a tápanyagokat, oh! Évente több millió pudnyi mennyiséget. Valóságos rablás, oh!

A továbbiakban megcáfolhatatlanul bebizonyította, hogy a legideálisabban a paraszt gyomra emészt meg az élelmiszereket; a parasztgyomor váladékaiból csaknem teljesen hiányoznak megemésztetlen tápanyagok.

— A paraszt megemészt mindent. Teljesen. A nulláig.

Felemelkedett a székről, ellendített kezével a fejem fölött és ezt püffögte:

— Ezek számok. Ennek a paraszti kifejezésnek: „hiába-evők” mély tudományos értelmé van. A számok a paraszt mellett szólnak! Számok bizonyítják, amit mondok. Ki hazudtolhatja meg a számokat? A számoknak mindig igazuk van. Az exakt tudományok gyökerei a számok.

Valahányszor a „számok” szót kimondta, buja bajusza mintegy győzelem-tudatosan ágaskodott. Megint leült, bajusza alá öntött egy pohár sört, megtörölte száját kabátja csücskével és nyers ujjával a füzetet kopogva, így folytatta:

— Ez itt Orrroszorrszág rrracionális élelmézése prrroblémájának rrrradikális megoldása. Ért ön engem? Ho-ho! Abban a helyzetben vagyunk tehát, hogy vagy ötven százalékkal csökkentjük a paraszt munkáját, vagy pedig táplálni tudjuk az egész világot. Tessék dönteni! Mert a mi parasztunknak tisztességes székletétele van. Tisztességesen megemészt a táplálékát, oh! A paraszt az elemi anyaga minden társadalmi testnek. Ő a legszentebb. Minden az ő husa. Az ő vére, oh!

Ismét felugrott a székről, öklével kétszer a falra ütött és a csak kicsit kinyitott ajtó résén át rögtön három vörösös fejecske, három taknyos arcocska nézett be. Egyikük vékony hangon, nekem érthetetlen zsidó szavakkal valamit kérdezett. Az állatorvos egy gyűrött papírrubelest húzott elő valahonnan és négy ujját mutatott a gyerekeknek:

— Négyet. Nem rázni! — vezényelte.

Egy hét éves, göndörhajú fickó hozzáugrott, elkapta a bankót, kiadósan megköpködte s gondosan kitergette a tenyerén.

— Ssal! — kiáltott az öreg, de ezzel nem ijesztette meg a gyerekeket.

— Olvasta az eszményekről és bálványokról szóló értekezést? — kérdeztem.

— Nem emlékszem. Nem. Marxisztikus? Szeme kitágult, orra vörös lett és szemöldöke fölött is vörös foltok jelentek meg.

— Nem szeretem Marxot. A marxistákat gyűlölöm. Ellenségei a népnek. Zsidó tan az. Én antiszemita vagyok. Zsidógyűlölő, oh! A zsidók elől díek. Akár az összes nem-földmivelő népek. Igaza van Nietzschének. Az ember hazája a rög. Az ember paraszt, minden a parasztól jön, minden a paraszt által jön, oh! Ez az én hitem. Tolsztoj csak megtéveszt. A hit akkor következik be, ha valami egyszerű. Egyszerű és világos. Ismeri Juzofot? Kablitzot? Olvasott tőle? Oh! Az becsületes gondolkodó. Én ismertem. Fiatal koromban. Böles ember. Szerettem. Ismertem. Hittem neki.

Megkérdeztem:

— Megpróbálta-e már kinyomtatni a tanulmányait?

— Nem. Tulszegény vagyok. Folyóiratoknak küldözgettem be őket. Nem fogadják el. Érthető! Az intelligencia. Elődsies műveltség. Valójában, elméje legmélyebb lényegében ellenszenvvel viseltetik a paraszt iránt. Testi erőnek tekint. Eszköznek és semmi többnek. Arról álmodozik, hogy az ő ereje segítségével ragadja meg a hatalmat. Gazemberek!

Öklével az asztalra ütött, — a poharak mintegy kellenül csörömpöltek.

— A paraszt érzi ezt. Nem fogja követni az intelligenciát. Megvan neki a saját útja. A saját esze. Minden, ami nem ő, fölösleges. Tudja ő ezt, oh!

A gyerekek berontottak. A legidősebb két üveget cipelt, a másik kettő egyet-egyet. Az öreg elhuzta az arcát és szeliden mormogta:

— Motka mondtam, hogy ne rázd az üvegeket!

Aztán megsimogatta a fiu vörösös haját jeit és néhány pénzdarábot nyomott kis csába. Amikor a fiu vidám kuncogással vábbugrott, az állatorvos széles mosollyal zett utána és ezt mondta:

— Szeretem őket. Tisztességesen megemésztik táplálékukat. A zsidó-gyerekek kesves népség, oh!

— De hiszen ön antiszemita!

Mosolyogva rázta a fejét:

— Elméletileg. Persze zsidók még az dögnek se jók. Borzasztóan élnek. De ha det adnának nekik...

Mellével az asztalnak hajolt, majd könnyörögve nézett rám tiszta fanatikus-sal és így kért:

— Adjanak földet. Mindenkinék. Mindenki.

Többet semmit. Földet. Minden más aztán gától jön. Az élet a paraszttal vette kezét. És az ideálhoz is csak a paraszt vezetheti. A városok — eltévelyedés. Az egész törlem eltévelyedés. Mindent egészen újból kezdeni...

Egy hirtelen mozdulattal elkapta az üget, pohárba öntötte a meleg, habzó sört nyugodtabban mondta:

— Nem tesz semmit. A paraszt majd ment helyrehoz...

Aztán ismét a táplálék észszerű megemésztéséről beszélt, hosszasan mesélt a lótehéngyomor böles berendezéséről egészen különösen lelkesedett a juh gyomráért és szédét ezzel a dübörgő, szenvedélyes felkiáltással zárta be:

— A szellemi erő a gyomor és bejek kájának eredménye. Csakis ez. Semmi más.

Amikor eltávoztam tőle, bucsuzóul mondta:

— Meg kell tisztességesen emészteni táplálékot. Ettől függ minden: a paraszt bebizonyította. Ho! És mennyire bebizonyította.

Fordította: Krizsán Sándor

A vérem

Néha ugy érzem: embert fogok ölai.
Piros, meleg emberi vért
késelek egy emberi mellből
s párolgását az agyamra szívom.

Nem tudom hol: szivemben, májamban,
gerincevelőmben, vagy akárhol bennem
lappangva türi börtönét egy hatalmas
s ha reámcserdít az élet ostora,
ha emberi szemből bántást érzek,
emberi kart látok lendülni felém —
agyamban forrón, tüzesen feszülnek

s ömlő emberi vér meleg párolgását
kivánják hűsítőnek.

Ki él a testemben?
Másk földgyermek-testvérem,
oroszlán, párdac, hiéna, vagy hörszög,
ki néha éhes, néha szomjas
s olyankor előtte egy másik élet,
mely neki csak falat?!...

Kibédi Sándor

A „Generala” biztosító társaság

7-ik havi népszerű-törlesztéses kötvény huzásai a nyertesek között szerepelnek:

Bakucz Sarolta urnő, Nagyvárad, 20.000 lejle.
Mihai N. Șerbănescu ur. Iași, Str. Cuza Vodă 67, 30.000 lejle.
Grünberg Saul ur, Buhuși, Strada Republicii, 30.000 lejle.

**NEM butorkereskedő
NEM butorgyár
NEM asztalosmester**

hanem

lakásberendező

(Innenarchitektúr)

Tervezünk és készítünk
a kor szellemének
megfelelő stílusok-
ban lakás, üzlet,
bank, szálloda
sib. berendé-
zéseket

**BUREAU
RINGLER-JEDDY**
Iparművészeti telep.
TÂRGU-MUREȘ
(Marosvásárhely).

2905

**TYUKSZEM
ÉS SÜMÖLC**
AZONNALI HATÁSSAL
BÍPÓ IRTÓSZERE A
PEDOL
OVARODJÁTOK
UTÁNZÁSOKTÓL
GYÓGYSZERTÁRAKBAN ÉS DROGUÉRIÁKBAN

BÉBI VAGY AZ ELSŐ SZERELEM

REGÉNY

IRTA: MÁRAI SÁNDOR

*

COPYRIGHT BY PANTHEON

Augusztus 4. Két napja Váralföldén vagyok. Abban a szobában, ahol huszonnyolc évvel ezelőtt. Ez nem jelent semmit, mert a fürdő majdnem teljesen üres; nem véletlenül jutottam ehhez a szobához, hanem válogathattam, ahogy jölegett, a traktusok között. A telep mindössze nyolc villa, egy közös vendéglő s az igazgatói lak. Ennek a villának „Tivoli” a neve, s ennek a füzetnek, amit most írok, köszönhetem, hogy eszembe jutott ez a név. Különben, ha úgy vesszük, ennek a füzetnek köszönhetem azt is, hogy egyáltalában itt vagyok, hogy „nyaralni mentem”. Huszonnyolc esztendője nem mozdultam el Z-ből. De megis, egyszer télen Lőcsére utaztam, egy odaszakadt kollega hívására, keresztapának. Ez a kirándulást később nagyon megbántam. A kollega nagyon szűkösön lakott, az ebédlőben aludtam, reggel a szobámon jártak át s egy vaddisznó-sülttel, amihez nem szoktam, elrontottam a gyomromat. Aztán hosszabb ideig megint nem utaztam. Nyáron sétálni szoktam, vagy kijárok a kuglizóba. Tulajdonképpen csodálatos, hogy én most itt vagyok. Szoknom kell a gondolathoz, hogy itt vagyok s most már itt is fogok maradni három hétig a Tatra aljában, gyorsvonattal három órányira Z-től.

Örömmel telik benne leírni, hogy hol vagyok? Ez talán naivitás, de jólesik nekem. Ennek a hotelszobának erkélye is van, ezen az erkélyen ülök és firkálok. Nincs más dolgom. Most, délután négy órakor, szemben a fenyvesre odafűz a nap. Az én verandám ilyenkor árnyékos s emlékszem, hogy huszonnyolc esztendő előtt is itt ültem ebben az órában minden délután és firkáltam ebbe a füzetbe. Innen jól látom az erdőt, az egész völgyet. Kánikulába, ha megsüti a nap az erdőt, az áldott szél erre hozza a gyantaszagot. Ezt a szagot különösen szeretem; most hogy megint érzem, eszembe jut a nyár, amit huszonnyolc esztendő előtt itt töltöttem. Egészen közel tetszik ez az idő; ezt a változatlan környezetet is okozza. Az erdő valamivel dussabb és vadregényesebb, mint akkor volt, a lakóházak, a szobák kopottabbak. Ennyi az egész változás. Az ágynak, a szekrénynek ma is az a dohos, állott egészszaga van. Eszembe jutott tegnap este, hogy huszonnyolc év előtt csizmahúzó is állott az éjjeli szekrényen; most mindenfelé kerestem ezt a csizmahúzót, de nem találtam sehol a szobában. Ugy látszik, manapság a fürdővendégek már nem hordanak csizmét.

Ez a csizmahúzó-keresés különben elég elrontotta az estemet. Most már nevetek rajta, de tegnap este bosszankodtam. A szekrényt, a mosdó fiókjait feltúrtam, Érthetetlen okokból hiányzott nekem, pedig magam sem hordok csizmét. Igaz, hogy cipőhúzásra is lehet használni. De, ahogy emlékszem, a szoba berendezése különben nem változott. Azt hiszem, a fenyőfakerekes tükör a mosdó fölött, az is a régi. Persze, zöldes már az üveg, kopott a fonszor. S falon a képnek — elszunnyadt vadásztársaság, kiket szemtelenül meglátogat és hátizsákjaikat fosztogatja egy őzcsapat — igazán megörültem. Együgyű, izléstelen nyomat, de jólesett viszontlátnom.

Néhány napja egyébként minden ilyen átlátszó sorrendben ismétlődik meg körülöttem. Mintha egyszer kitaláltam volna valamit, aztán huszonnyolc évig nem jutott az eszembe semmi, s mikor megint egyszer eszelekvésre szorom rá magamat, nem jut okosabb az eszembe, mint megismételni a régi élményt. Élményt írok, mert nem találok pontosabb kifejezést; egyáltalán, meglepve és csodálkozva veszem észre, hogy milyen nehéz leírni valamit. Sokkal nehezebb, mint elmondani. Lassan, nehezen írok, mintha dadognék, percek mulnak el, míg egy mondatot megfogalmazok. Mosolyognom kell az önbizalmon és könnyűségen, amivel huszonnyolc esztendő előtt ebbe a füzetbe róttam gondolataimat; sebesen és skrupulusok nélkül, mint akinek ez a kenye-re.

Tegnap éjszaka elalvás előtt ezt a régi naplót olvastam. Nehezen aludtam el, ezt talán a helyzetváltoztatás s az erős levegő is okozza. Elszoktam én már attól, hogy máshol aludjak, mint a szobámban, a Bástya-utcán. Az idegen ágy, a nyirkos levegő is bizalmatlansággal töltöttek el. Először nehezteltem erre az érzésre, mert volt benne valami vénasszonyos; de tudom, hogy ez más, nem gyá-

vaság, valami egészen más. Csak a nevét nem tudom megmondani.

Részben azért is írok, hogy teljen az idő, az igazat megvallva, most már, hogy itt vagyok, rendkívül hosszúnak tetszik a nap s nem tudok mit kezdeni az idővel. Talán hiba, hogy olvasnivalót nem hoztam magammal, de odahaza leszoktam már az olvasásról s mikor a poggyásomat összeraktam, nem is gondoltam arra, hogy fehérnemű mellett könyvre is lehet szükségem. Egy kis megdöbbenéssel írom ide, hogy szakirodalmon kívül három éve alig olvastam másféle könyvet. Beértem azzal, ha este a kaszinóban átolvastam néhány fővárosi ujságot. Három éve, hogy a könyvkereskedőnél felmondtam a számlámat. Az ötvenedik születésnapom után volt ez; akkor, amikor szakállt kezdtem növeszteni; mikor elbocsátottam régi gazdasszonyomat; mikor minden tekintetben másképpen rendeztem be az életemet. Mindent ma már úgy látom, mintha öntudatlanul, szinte egy kényszer parancsa alatt cselekedtem volna akkor; ma már úgy látom, mintha valami nagy válság, valami krízis lett volna az, amit akkor megéltam. De ezt annak idején nem fogtam fel így. Igaz, hogy mások, az ismerőseim, kollégáim észrevettek rajtam valamit. Először is a szakállt, ez magától értetődik. A szakáll mindig öregít. De különben is, már a szakáll előtt volt úgy, hogy megállított valaki az utcán, akit egy-két hónapja láttam s megkérdezte:

— Mi van veled? — Vagy: Mi baja tanár ur?

Ez akkor kellemetlenül érintett. Nem voltam beteg. Az étvágym kitűnő volt; a szivarról áttértem a pipára. Nem éltem másképpen, mint azelőtt. A napirendem a régi volt, az emberek, akikkel érintkeztem, a régiék. Akkor a kaszinóba is rendesebben jártam még fel. Minden este, negyed kilenctől fél tizen-egyig. A tarokkpartim is a régi volt, szegény Klebanszky élt még. És minden délután sétáltam, minden délután öttől hétig. Összintén mondom, ha a tükörbe néztem — ami különben nem szokásom, de borotválkozás közben megésselt, hogy a szakállam mellett megláttam az arcomat is. — nem vettem semmi változást észre. Nem vettem észre, mintha öregebb lennék, rutabb vagy betegesebb, mint voltam egy év előtt. Az ilyesmi nem történik napra. A hajam, persze, az deres volt, de ilyen volt már hat esztendeje is. S mégis, az emberek láttak rajtam valamit. Valami változást vagy romlást... nem mondták meg soha pontosan. S én nem kérdeztem, soha nem kérdeztem meg. Kitérő feleletet adtam, semmi, jól vagyok. Igaz, hogy ezek a megjegyzések mellékesek, szórakozottak voltak; inkább udvariassági megjegyzések, mint: „Nem jól aludtál?”, vagy: „Sápadt vagy, ígyval egy kis jó vörösbort. Mindenki hamarabb veszi észre az ilyen változást, mint az ember maga.

Néhány hónapra az ötvenedik születésnapom után, akkor vettem észre valamit magam is.

Reggel nehezemre esett felkelni az ágyból. Huszonnyolc esztendeje télen-nyáron minden nap hajnalban hat órakor keltem. Nem emlékszem, hogy egyszer is elaludtam volna ezt az órát. Vekker sem kellett, azt hiszem, percre ébredtem, mint egy gép. Az ilyesmi csak akarat kérdése. A szervezeted be lehet állítani, mint egy órát. Hatkor ébredtem, félhétkor már reggeliztem. Hétig olvastam az ujságot. Hétkor felálltam, magamhoz vettem a noteszemet, s meghegyeztem a ceruzát. Mindig csak egy kisse, csak annyira, hogy aznap még lekopjon a hegye. Erre nagyon vigyázok még ma is; ahogy visszaemlékszem, iskolás korom óta magam szerettem hegyezni a ceruzáimat. Egy kis szórakozott babona is fűződött ehhez, valami olyasmi, „hogya sikerült a hegyzés, akkor jó napom lesz, de ha letörött a ceruza hegye, valami kellemetlenség fog aznap élni. Ez ostobaság, de megszoktam. Persze, ha évtizedeken át hegyeztem ceruzát az ember, bizonyos kézügyességre tesz szert; évek óta nem emlékszem, hogy letörtem volna a ceruzám hegyét. Igaz, hogy évek óta nem is ért nagyobb kellemetlenséget; nem tudok visszaemlékezni se különösen „jó”, se különösen rossz napokra; az egyik nap olyan volt, mint a másik.

Ha meghegyeztem a ceruzát, magamhoz vettem az esernyőmet és a kalapomat s pontosan hét órakor elindultam a Bástyan körbe

egy félórára. A magamfajta magányos, idősebb embernek szüksége van a pedantériára, ha nem akarja, hogy hosszú legyen a nap. A napot agyon kell ütni, percről-percre, óráról-órára, különben fáraszt és idegesít a céltalan idő. Lehet az, hogy csak én vagyok ilyen? Nem hiszem. A kollégáimon is észrevettem ilyen tüneteket, különösen azokon, akik nem családos emberek. Ez a séta az esernyővel, tudom jól, ez komikus. A kaszinóba jár a Fliegende Blätter, ott is úgy rajzolják a tanárokat, esernyővel a hónuk alatt. Szép időben is hordom, bizonyára az benne a komikus. A magam részéről megszoktam ezt. Szívesebben megyek el esernyővel hazulról, mint sétabottal; megtanultam, hogy az időjárásban nem lehet bízni, a derűs idő is csalhat. A sétabot nem véd meg, ha elered az eső. Az esernyő elvégzi a sétabot szolgálatát is, véd minden eshetőséggel szemben. Lehet, hogy komikus, de én már megszoktam az esernyőt. Ide is magammal hoztam. Tegnap is magammal vittem a délutáni sétára, gyönyörű időben s mikor félhat felé hazaindultam, hirtelen futó zápor kerekedett. Az én jó öreg esernyőm megővött. Ha nincs velem, most talán náthásan feküdnék már az ágyban. Fjatelembereknek persze mulatságos az ilyesmi.

Szó sincs róla, nehézkes lesz az ember.

Akkor, néhány hónappal az ötvenedik születésnapom után, először esett meg velem, hogy elaludtam a hat órát. Nem is aludtam el; felébredtem hatkor, de nem keltem fel rögtön. Talán egy félórát feküdtem még, fáradtan és félálomban, az ágyban. Ez megismétlődött egész héten. És a félóra továbbalvás persze eltolta az egész napirendemet. A reggeli sétát meg kellett rövidítenem, később egészen el is hagytam. Szerettem volna tenni ellene; erőszakoltam a felkelést; de a szervezetem, ez a pontos óramű cserben hagyott; kiereszkolta ezt a félórás alvási többletet. Egy rugó meglazult valahol, a gépezet lazábban járt. Szükség volt a pihenésre. Megadtam neki.

Azóta egy félórával többet alszom.

Más is volt. Minden lazábban ment egy kicsit. Kétszer előfordult, rövid egymásutánban, hogy otthon felejtettem a noteszemet. Ez sok kellemetlenséggel járt, mert notesz nélkül nem tarthattam előadást, s el kellett szalasztanom a növendékek közül az egyiket, bizonyos Novák nevezetűt, hogy kérje el a noteszt a gazdasszonytól. Ebben a Novákban aránylag még legjobban megbíztam. Tisztességes és stipendiumos növendék volt. De az ilyesminek, ha egy tanár notesze a növendékek kezébe kerül, kiszámíthatatlanok a következményei. A fegyelmi, a morális következményekre gondolok. A növendékek előre tudhatják az osztályzatokat, akik biztosnak érzik magukat, kevesebbet tanulnak, akiknek reménytelenül rossz az osztályzatuk, azok meg se kísérlék a menekvést. Egy tanári noteszt úgy kell őrizni, mint a kereskedő őrizi a pénztári könyvét. Ismétlem, ez a Novák stipendiumos volt, benne bíztam meg legjobban. Stipendiumos fiúk félnek magukra vonni a tanár barátságát. Ha eljár a szája, elveszítheti a stipendiumot. Az az érzésem, hogy nem is csalódtam benne. Legalább is nem vettem észre a növendékek viselkedésén semmit. Igaz, hogy a pedellust is elküldhettem volna a noteszért; de, hogy őszinte legyek, a pedellusunkban kevésbé bíztam, mint Novákban. A pedellusunk, sajnos, iszákos ember. Az igazgató sokat elnéz neki szanalomból, mert nagy családja van. Ez nem változtat azon, hogy iszákos ember. Az ilyen ember mindenre képes. Talán arra is, hogy kilesse a notesz titkait s pénzért árusítsa a titkokat a növendékeknek.

Akkor vettem észre, hogy engedményeket kell tennem. Engedményeket, valami ismeretlen, zavaró erőnek, egy beavatkozásnak, ami erősebb, mint én. Az ember sokáig nem tudja, hogy mi ez? Általában azt mondják: öregedés. De ez érthetetlen, mert semmi nem változott; nem voltam beteg; nem éltem mértéktelenül; tegnap még semmi bajom nem volt, s ma már egy félórával később ébredtem fel. Otthon felejttem a noteszt. Mi történt közben? Mikor történt? Nappal nem vettem észre semmit. Almában lepi meg az embert? És hol kezdődik? A lábakban, vagy a fejben? A kézben, vagy a hajszálakban? Megfoghatatlan.

Engedményeket kellett tennem.
(Folytatása következik.)

FINTA ZOLTÁN:

Senefru fáraó szomorúsága

Epiphi hónap tizenkettedik napján Senefru fáraó trónusa elé marcona harcost vezettek az udvari főemberek. A jövevény ruházata tépett volt s rongyain vastag foltokban száradt a sár és a vérmocsok. Arcán sebek, gyógyító füvek, kötések.

A nagy király arany trónusán ült. Felsőges homlokán komor ráncok között bujkált valami királyhoz nem illő szomorúság, s az arcán végigszántó mélységes barázdák alatt eltűntek a régi csatákban szerzett dicsőséges sebhelyek. De a szeme ragyogott, mint a fekete karbunkulus, lázas fényével elhomályosítva a Sinai félsziget bányáiban talált türkiezek buja tündöklését is. Ez a ragyogó, setét tűző fény lobbant kérdezve a trónus lépcsőjét alázatos csókkal illető harcos felé.

A főemberek karéjban álltak a fáraó trónusa körül. Az ő ábrázatuk ragyogott az örömtől és büszkeségtől, mert a jövevény ime, így szólt a királyok királyához.

— Masawase nép, ó Senefru király, eltűnt a föld színéről. Seregéd szétkergette a gyáva hordát, mint a csonton marakodó sakálcsoordát a sivatag aranysörényű oroszlánja. Nyomorult királyuk fejről lehullott a bitorolt korona s a Te rettenthetetlen vitézeid gázoltak bele a vértől és trágyától gőzölő sárba. Asszonyait rabszíjra fűzve tereltük ki a sátrából, de ő sem koronájáért, sem rabnőiért nem rántott kardot. Elhagyatva, mint gyáva eb, vitte életét a fekete éjszakában.

Senefru király égő szemében nagyot lobbant egy réges-régi bosszu indulatossága, de ez a fény is gyorsan elfakult. És a királyok dicső királya, Isis és Osiris földi helytartója fakón bámult az ablakon benéző végtelenséggel farkasszemet.

A királyi udvar főemberei pedig földig hajbókolva énekeltek a király dicsőségét magasztaló dalt:

— Te vagy a Nagy, a Győzelmes! A Diadalmas, az Eg fia. Akinek Baal Isten ereje lakozik minden porcikájában! Te vagy a nagy oroszlán, aki szétkergetted a sivatag sakáljait...

Énekelhettek azok akármit. Senefru király arcára a dicsőítő versek nem csaltak mosolyt. Ráncos kezével fáradtan, unottan dobott a harcos elé egy drága gyűrűt, amelynek kövére a szent Scarabeus formáit vészték a Káldeából származó ötvösmesterek finom szerszámai.

Az udvar főemberei most is leverten sompolyogtak el a nagy király színe előtt. Mert ebben a különös esztendőben még senki fia — se asszony, se férfi — nem látta mosolyogni, örvezdeni Senefru királyt.

És este, a győzelem örömeire rendezett lakomán, Pinem, a költő felhangolta a lantjára feszített aranyhurokat. Még egyszer silabizált a papiruszra feljegyzett versekből, amelyeket titkos hieroglifákkal írt óvatosságból, tekintettel a királyi udvarban lebzselő versfaraókra, akik az istenek felavató csókját inkább a hátuk közepére, mint a homlokukra kapták. Azután ivott a vérszínű, tüzes borból és a király trónus elé toppanva, megpengette az aranyhuros zeneszerszámot.

Himnuszát zengett Senefru királyról, aki minden csatában győzelmet aratott. És amíg a királyok királyának érdemeit zengte ékes rigmusokban, válogatott kifejezésekkel ócsárolta a legyőzötteket.

Senefru fáraó arca fakó maradt, mint a könyvtárban penészedő papirusz. Orcáin féltelmesen vonaglottak a ráncok, az emésztő gond titkos hieroglifái.

Pinem, a költő, aki titkos irással írta költeményeit, hogy a többiek el ne lophassák az ő elméjében megfogamzott gyönyörű gondolatot, arról kezdett dalolni, hogy o Keserű Tavaknál hány bevehetetlen erősség hirdeti a király hatalmát. Egekig magasztalta a szá-

mányolt kincseket, fegyvereket, a könyvtárban szorgoskodó tudósokat, a tudás isteni ajándékát rejtegető papiruszokat.

De a szomorú király ennek sem tudott örülni.

Most a hősi ének az alekszándriai kikötőben horgonyzó negyven acélorru gályáról zengett. Senefru király most sem mosolygott, pedig büszke volt karcsu s gyorsjárata hajóira, akárcsak az ifjú legény serény táncu kedvesére.

Végül Pinem az utolsó papirusztekercsre sandítva arról énekelt, hogy hány drága, zsenge szűz áldozta első csókját, első ölelését a királyok királyának, Senefru fáraonak.

A kereveten hempergő rableányok meztelen vállán és mellén végigcsordult a rubinszínű aszu, mint a telhetetlen szerető marcangoló csókja nyomán kiserkenő vércsepp.

Régi ölelésekre emlékező derekuk megvonaglott, felfeslő ajkuk forró sóhajokat lihegett.

De a fáraó bozontos szemöldöke magasra rándult, mint a felriasztott ragadozómadár szárnya.

— Elég volt ostoba fecsegésedből! Takarodj! — rivalt a költőre.

És Pinem, a verseire féltékeny költő, sietve kotródott és künn egy hatalmas jaspis-oszlop tövében eltépte titkos jelekkel írott eposzait és darabokra törte aranyhuros lantját.

A főemberek reszkető kezéből kihullott a lángizű óborral telt serleg, mert a király nem tudott örülni sem ételnek, sem italnak, sem a dicsőséget és szerelmet zengő ékes poémának. Mert a király halálosan unta a hódolatot a fenséges homloku tudósokat, az állig fegyverbeöltözött harcosokat. Unta a fején roskadozó gyémántos diadémot is. És még a párdücsüt, szép rableányokat sem látta meg.

A nagy király szomorú volt. Szomorúsága az egész mesebeli palotában szétsugárzott. Az örök lábujjhegyen settenkedtek a végtelen folyosókon, a kürtösök halkán, mélabusan fújták harsonáikat, az órváltás órájában. És az ágyasházban elzárt rableányok ludbőröző rémülettel álltak az ablakokban, hogy felgerjedd véruket a hold hideg, mágneses fénye lecsillapítsa.

A memphisi templom papjai áldozni mentek. Illatos füveket szórtak az oltáron villódzó naftalángba. És zsoldárt énekeltek Thot istenhez, aki őre minden emberi cselekedetnek, és aki táblára feljegyzi nemcsak a dicsőséges hőstetteket, hanem a kicsi emberi szenvedéseket is. Senefru fáraó pedig már hosszú idő óta a bánat gonosz szellemeitől gyötörődött.

Ezért énekeltek így a papok:

— Felsőges vagy az égben, hatalmas a halandók fölött, Atyáink oltalmazója, Thot isten, hallgass imánkra!

A főpap hangja panaszosan kondult el a szoloszmába:

— Szegény fiát soha el nem nyomta, halászt nem zaklatott, pásztort el nem üzött kicsiny kunyhójából. Nem ölt, nem kinezott ember. Nem gyötörte a rabszolgákat. Szája nem ismerte a hazugság virágos szavait. Szenvedő nem volt az ő országában. Házasságtörésben nem bűnözött... Oh Te, ki magasban lebegő trónodon ülsz, látván lássad a királyok királyát, Senefru fáraót, akiben meghalt az öröm! Felsőges vagy a mennyben, hatalmas a földön Thot isten! Szabadítsd meg őt az arcára vésődő ráncoktól, szomorúságtól, a lelkeben tanyázó gonosz szellemektől.

Igy énekeltek a memphisi templom papjai a halottak imáját, mert Senefru szívében meghalt a vágy és az öröm.

A mirrha és tömjén jószagu füstje szétfoszlott a kupolák alatt. Csak a gyantás lángok libegtek kísértetiesen, amíg a papok fehér árnyékként eltűntek a csendben és az éjszakában.

Másnap a szomorú király homlokán ép olyanok voltak a bánat ráncai, mint a hegyzetlen náddal kirajzolt hieroglifák a sápadt papiruszon.

Epiphi hónap végén, — amelyet azóta neveznek a szomorúság havának — Anána Bába, Senefru király kincstartója titokzatosan mosolygó arccal borult le a trónus aranylépcsője előtt.

— Minden királyok királya, Senefru fáraó, alázatos szolgád, Anána Bába, esedezve kér, szállj le apád dicső trónjáról, ahol a gond, az unalom és a szomorúság gonosz szellemei kineznek. Olyan öröm és meglepetés vár Terád, aminő teremtetett lelket nem ért ezen a földön. Jőjj, óh királyok fejedelme és meglátod, arcodon ragyogni fog a mosoly, mint a napisten aranyarca szent Nilus iszapjától megtermékenyített rónaságon.

Senefru király hitetlenül rázta a fejét. De Anána Bába addig unszolta s kérte, amíg le szállt a trónról.

Anána Bába a szent Nilus partjára vezette a szomorkodó királyt. A nagy folyó áldott vizén csodálatos művű aranygálya himbálózott. A király beszállt a tündöklő hajóba.

— Engedd meg uram, hogy királyi sátrad függönyeit egy pillantásnyi időre összehuzzam.

A király bólintott. Csinálj, amit akarsz, hiszen ugy sem tudok örülni semminek, — mondotta az unott, egykedvű mozdulat.

A következő pillanatban megharsant egy kürt. A hajó alján hirtelen aranyláncok csördültek, elfojtott kis sikolyok és kacagások csendültek, majd könnyű lábak topogó nesze szaladt a király fülebe. Nemsokára rándult a hajó és evezőcsapások hasítottak bele a szent folyam vizébe.

Anána Bába most diadalmas mozdulattal szétrántotta a Senefru királyt rejtő sátor függönyeit.

— Ime uram, — dadogta kábán és fuldokolva, — lássák szemeid a szépséget és az ifjúságot, szűzi meztelenségének buja pompájában és teljék meg a te szíved újra örömmel, mint csordultig öntött aranykehely'...

Senefru fáraó unott arca megjelent a sátor nyílásánál. Két kezét hirtelen szemére csapta, mert a nagy fényesség igen-igen meglepte. Ujjai közül pillantott ki, hogy egészen meg ne vakuljon.

Negyven szűz ült az aranygályán.

Fehérek, rózsaszínűek, vajsárga bőriük, feketék. Minden öltözetük egy arany öv volt, amely csodálatosan finom vonalú derekukat és csipőjüket övezte. Kezüik ezüst evezőt fogott, s az ezüst evezők csillogó gyémántcsöppeket fröcskölttek a napsugárban.

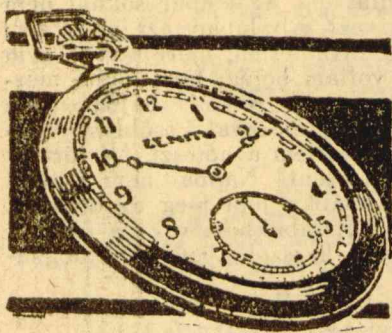
Senefru király szomorú vonásai eltörzültek. Minden ránc mélyebb lett orcáin, szája keskenyre csukódott, mint a kardhüvely nyílása.

De Anána Bába ott állt mellette és így szólt a döbbenetes csendben:

— Negyven szűz ül az aranyhajón, óh királyok királya. Negyven szűz, negyven zsenge, gyenge virágszál, akiknek szépségéhez fogható nem találás messze földeken. Nézd őket, milyen szépek! Az egyik fehér és hűvös, mint a felleget. Azt a te öleléseidnek kell majd felhevíteni. A másik forró, mint az aranyolvasztó kemence. Az majd Téged hűt le, királyom! A harmadik karja sima mint a kigyó. Vigyázz, megfojt az ölelésével. Amannak olyan halovány a szája, hogy ha megcsókol, azt hiszed, napsütésben eltikkadt virágszirom hullott arcodra.

És Senefru király arcán kezdtek kisimulni a mélységes ráncok. Homlokáról is eltűntek a durva barázdák, amelyek nem voltak királyi archoz illők.

Anána Bába a gálya orrához rohant. Ott ült a kormány mellett egy aranyhajú teremtes, aki a kincstárnok intésére a király elé szaladt és márványfehér homlokát Senefru király sárujára hajtotta. De a király lehajolt hozzá és gyöngéden felemelte. Gyűrűs kezével megfogta a gömbölyű állát és a szűz tiszta arába nézett.

KÉRJEN MINDENUTT

ZENITH

PRECIZIÓS ÓRAKAT!

Ha Oradean (Nagyváradon)

Jól akar étkezni, ne sajnálja a tárdíságot és keresse fel a **Restaurant Grosz ori, koser** **Éttermel, Oradea**, Nicolae Iorga (Zöldutca) 10. Bent az udvarban. Utazók találkozó helye. O. cső abonama. **Nyitva este 11-ig.**

3020

Anána Bába megszólalt:

— Öleld meg gyönyörű karjaiddal a te uradat és királyodat s légy boldog, ha az ő királyi kedve örömet talál a te legelső csókodban.

A leányka félresimitotta a homlokára hullott aranyzuhatót s két gömbölyű melleskáját Senefru király aranyvértjéhez feszítve, elkapta a szomorúságtól sápadt arcot. A király megtántorodott az öleléstől, de már késő volt.

A fehér test úgy simult hozzá, hogy mozogni sem tudott. És kapott egy csókot oda, ahol a ráncok úgy szaladtak össze, mint a diadalszekér kerekének a küllői: a homloka közepére.

Senefru fáraó szédülve kapott a fejéhez, amelynek szomorú sápadtsága helyett valami régen nem érzett édes bódulat balzsamát lopta be a csók. De a leányka már elszaladt. Biborral festett talpacskái úgy villogtak az aranygályán, mintha pipros virágszirmok perregtek volna.

A király felvillanó szemmel bámult utána. De csak egy pillanatig. Mert akkor váratlanul kezdett kacagni, harsányan, jóízűen.

Anána Bába büszkén döngette a mellét.
— Királyok királya, a te alázatos szolgád, Anána Bábát a világ legboldogabb emberévé tetted csengő, őszinte kacagásoddal.

A királyok királya kacagott, hahotázott. Potyogtak a könnyei és két kezével a térdeit csapkogetta. Anána Bába ijedten lépett a fáraó mellé, akiből bugyborékol, áradt a feltartóztatlan, meg nem állítható kacagás.

— Mondd, óh királyok királya, miért kacagasz azon, hogy negyven szüz ül az aranygályán és mind a negyven neked szánta első csókját?

Senefru fáraó csak a kezével adott jelt arra, hogy az aranygálya kössön ki a szent Nilus partján.

Anána Bába a palotába vezette vissza Senefru fáraót, aki utközben is kacagott. S ezt látván az alattvalók, szívből örvendezének, hogy Senefru király ráncos és szomorú képen felragyogott a mosoly, mint fekete éj után a Napisten aranyarca. És a fáraó még akkor is kacagott, mikor helyet foglalt az aranyos trónusban. Anána Bába ott állt a trónus lépcsőjénél és reszketett. Kérdésére a fáraó még nem válaszolt.

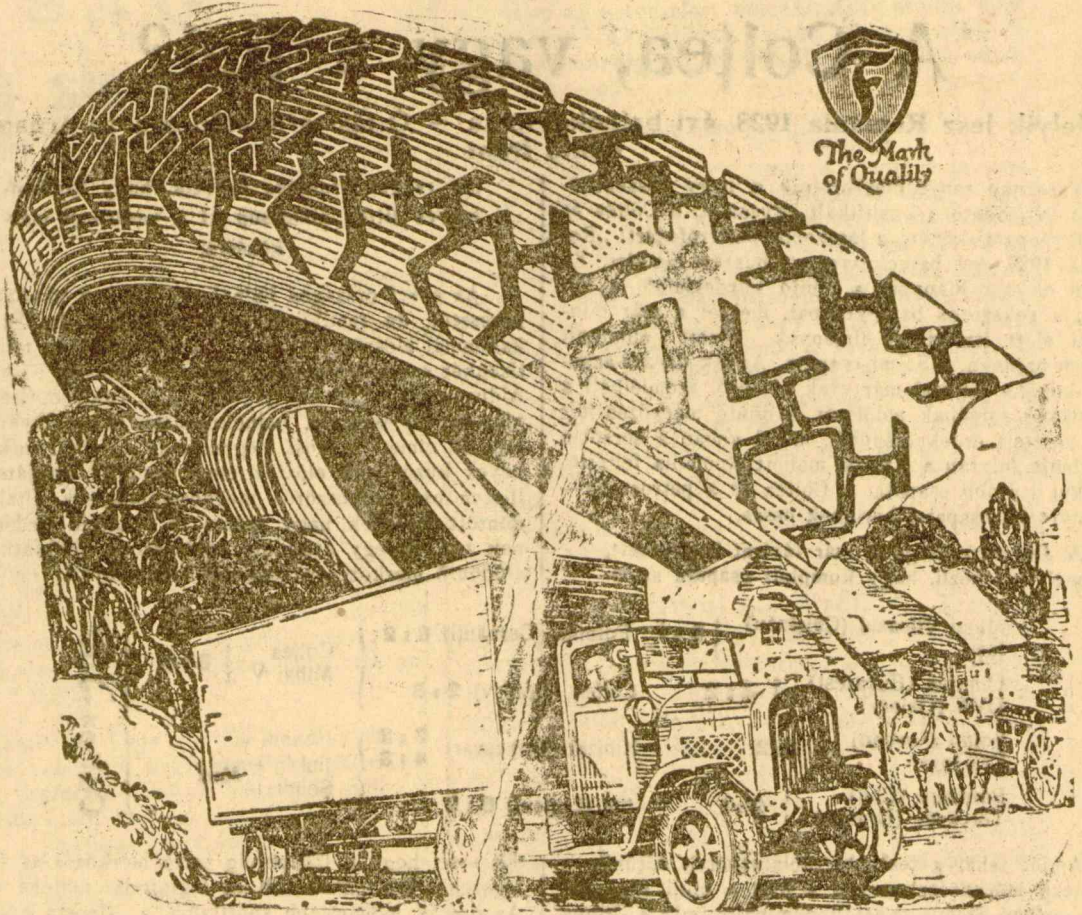
Senefru fáraó végre lecsillapodott. Arca fényes volt a nevetés közben kicsorduló könnyektől.

— Anána Bába, te vén számár! Hahahaha! Hogyne nevettem volna, amikor negyven szerelemre és csókra szomjazó szüz közé vittél az aranygályára. Hahahaha! Bruhahaha! Ott vártak szegénykéik, mint a letépni való virágok. Hahahaha!... Negyvenen! De hajh! — kerestük csak akkor tudta meg, hogy milyen öreg, fáradt és kiégett. Halál és álmom kell már annak, jó Anána Bába, nem a negyven szüzek negyvenféle mámmal részegítő szerelme.

És a királyok királya megbékélt és bölcs öregség mosolyával az arcán, kiadta a parancsot, hogy a rabszolgák kezdjék építeni a nagy piramist, amelyik örök pihenőre térő testét majdan befogadja.

Pinem, a költő, a komoly és ünnepélyes parancs elhangzása után sietve dugta keblébe papiruszait. És kiszökken a palotából, a szent Folyó partjára settenkedett. Oda, ahol a szent habok aranygályát himbáltak és negyven szüz ült az aranyhajón. A költő sóváran nézte erőtlől és szépségtől duzzadó mozgulataikat. És reszketett a keze, amikor lantja zengő burjait megpendítette.

— A banditák halálra kioztak egy Amerikából hazatért öregembert. Eperjesről jelentik: Eperjes mellett levő kis községben tegnap éjjel banditák hatoltak be Mihálycsuk Ivan lakásába. Az öregember nemrég tért haza Amerikából s általában azt tartották róla, hogy sok pénzt hozott haza. A banditák követelték a pénzt, az öregember pedig azt felelte, hogy Amerikából ugyszólván semmivel jött haza. A banditák azonban azt hitték, hogy az öregember eldugta a pénzt és kiozni kezdték, hogy adja elő. Az öreg Mihálycsukot többször egymásután felakasztották a mestergerendára, gyufaszálakkal égették meztelen testét, majd puskatussal verni kezdték. Fiát és leányát hasonlóképpen megkiozták. A rablók végül belátták, hogy csakugyan nincs pénze az öregembernek és ezért összeszedve a kis ház értékesebb tárgyait, elmenekültek. — Mihálycsuk reggelre belehalt a borzalmas kínzásokba. A kassai rendőrségnek sikerült az egyik bestiális rablót elfognia a cseh Stetina Péter személyében.

Nagy terhek rossz utakon.

Hosszu szállításoknál, kevés megállóval a **Firestone** gummival impregnált kerekek elismerten a legjobb kiállításuk. A **Firestone** gummicserélési eljárás ezen erős kerekeknek nagyobb ellenálló képességet és erőt ad s megvédi a kerék szövetét a surlódás, meleg és erős igénybevételtől. Ezen kerekek kilométer-szám szempontjából csodálatos rekordokat érnek el, biztosítják a pontos beérkezést és biztos utazást kedvezőtlen véletlenek esetén is.

Firestone-kerekek használatánál hosszú esztendőkön keresztül gyűjtött tapasztalatok eredményét élvezzi, s olyan kilométer-teljesítményt ér el, amit röviddel ezelőtt még lehetetlennek tartottak. Ezen páratlan minőségű kerekeket használják eredeti kerekeknek a vezető teherautó-gyárak.

Firestone-nál

pénzéért a legnagyobb kilométer teljesítményt kapja.

2837-2

— Felhívás. A magyar evangélikus egyház-község tekintettel a nehéz anyagi helyzetére, bizalommal felkéri egyházi tagjait, hogy egyházi adóhátrálékuk, valamint folyó évi adójuk legalább fele részét fizessék be, mivel nehéz fizetés kötelezettségei vannak és kötelezettségeinek csak abban az esetben tehet eleget, ha a hívek is kötelezettségüknek eleget tesznek. Az egyházközség elnöksége.

— A Brassói Székely Társaság szücs, asztalos, kerekes, kovács, kocsiínyező—kárpos, bádigos-szerelő, rézműves, pék, cipész, csizmadia, kötélverő, és szobafestő-mázoló iparra keres tanulókat. Az elhelyezett tanulók lakás és ételmezést kapnak. Árva és szegény fiatal ruhahegelyben részesülnek. Irásbeli megkeresések József Domokos főtitkárhoz intézendők (Brassó, Kálvin János utca 3. szám.) Válaszbélyeg.

KÖZGAZDASÁG

A nagy harc, amelynek soha sincs vége...

A bank kiveszi a szájaiból a kenyeret, az adóvégrehajtó a kabátját, meg a párnáját viszi el, favájalat a talajt húzza ki a lába alól és mégsem boldog a székely

Bereck. (A Brassói Lapok kiküldött tudósítója.) O székely nép, meg lehetne-e számlálni, hány emberrel él?

Hány ilyen seb csak az, amit már eddig megírunk?

Tegnap kilenc községet, amelyet csak perköltésekben milliók árvereznek. Tegnapelőtt az egész községet, s azt, hogy lett szenvedő hőse Románia legnagyobb agrár-panamájának. Azelőtt meg egész Románia a bankigazgatót, aki Gyergyó népét avasztotta, s akinek a bűne annál nagyobb, mert maga is a székely nép fia. De aki azért tovább igazgatja a magyar bankját és nyíltan ivatkozik rá: senkinek sem köze hozzá, mit csinál a maga pénzével és a magyar juttatásával...

Mert a legcsodálatosabb az, hogy az emberek lehetetlen dolgokat visznek végbe. De maguk azért nem válnak lehetetlenné. A tolvaj tudja, hogy meg kell jár, mert nappal szegényli magát. S egy Puskás, az is tudja, hogy rosszabbat tesz, mint az, aki lop: de ő ur marad mind holtáig és sohasem jön ki arra, hogy erkölcsi lehetetlenné válása már régesebb bekövetkezett, hogy el kell tűnnie és vezekelnie a bűneért. Nem, Puskás és a többi Lesi-puskások mind maradnak ott, ahol vannak, csak a véletlen lehet el őket és sietnek, hogy minél többet karamassanak össze addig, amíg karmaik vannak a karamásra.

De most nem is erről van szó. Csak a keserűség az, mikor újra, meg újra bele kell nyulni a sebbe, amelyek ime, gyógyíthatatlanok. Mert nem lehet lelket adni annak, akinek nincsen.

Itt van ez a Bereck község. Elég reggeltől délutánig beszélgetni a székely emberekkel, akikről azt mondják, hogy bizalmatlan az urfélével szemben, de akik olyan kioltathatlan vágygal várják, hogy jöjjenek hát végre az az urfélé is, aki segíteni akar rajtuk, s nemcsak nyuzni őket. Akik olyan szívesen hallgatnak önmagukon, hogy panaszuik van, hogy megírjuk őket, hogy magukra vannak hagyatva, hogy a bűneiket környékezik meg és a kilencven évesen keresztül támadják meg az urfélék a falut.

Elég reggeltől délutánig hallgatni őket, hogy apostoli láz támadjon a hallgatóban és szent elhatározás, hogy harcolni fog a nyomorultak ellen, a gazok ellen, a nyuzók, a szarolók, a fosztogatók, a hivatalos hatalommal visszaélők ellen, a nép parazitái ellen, akik mindörökké meg akarják bénítani ezt a magára hagyatott, mindenkinek kiszolgáltatott népet.

A Fürstenberg-csoport

Estendők óta irunk már arról, hogy a Fürstenberg-csoport, amelynek a kereskedelmi cége a svájci kereskedelmi R.-T. s amely a Zabolai Faipar R.-T.-nek vette át az üzletét és üzemét, úgy dolgozik a székely erdőkben, ahogy valamikor a híres angol kábelindiai társaság emberei Indiában: nem úgy, mint akik nyugatról jöttek és nyugati erkölcsöket hoztak magukkal ebbe a lassanként igazi Balkánra és oroszgrészebe, hanem úgy, ahogy a mindenre vállalkozó indul neki a vad és félvad népeknek, hogy mindent kiszédjen belőlük, ami csak kiszédhető.

Megirtuk, hogy szerződés nélkül folytatta a kitermelést Gelenczén. Megirtuk, hogy az erdőgazgatóság betiltotta a kitermelést és a kihordást, mert megállapította, hogy a szerződés nem érvényes többé.

A cég éjjel, fátyalfényénél hordatta ki a fát a letarolt erdőből.

Magán csinálta azt, amit kicsinyben úgy hívnak, hogy falopás. Megirtuk, hogy ennek mégis véget vetettek a hatóságok és erre a társaság tárgyalásokat indított meg. A társaság vezérigazgatója nem hallotta ezeket a tárgyalásokat vezetni, nem átal-

lotta, hogy a népet egy rossz alkuba beugrassa, nem átalította jegyzőkönyvbe mondani, hogy a tizenegy és fél millió értéket egy fél millióért megveszi, s erre kétszáz ezer lejt azonnal lefizet, s azt sem átalította, hogy azonnal kihordasson mindent, ami megmozdítatható volt az erdőkben, — azt is, ami zárva volt, — és azt sem átalította, hogy még hat hóna múlva is egyik napról a másikra hitegesse a nép megbízottait annak a kétszáz ezer lejnek a kifizetésével, amelynek lefizetése pedig feltétele volt a megállapodás létrejöttének.

Ezt mind nem átalította ez a társaság, — s még sok mindent nem átalított, amit nem akarunk rendre végig mind elismételni. De végül, amikor már a bereckiek is megszólaltak és egy falusi a maga neve alatt, — amit csak azért nem közöltünk a lapban, hogy a levélíró a társaság és megbízottai közvetlen bosszujától megmentsük, — és feljajdult, hogy a társaság a talajt akarja elvinni a község népe alól, akkor a társaság egyik megbízottja

azt sem átalította, hogy eljőjön hozzánk és szemünkre vesse azt, hogy bennünket félrevezettek, rosszul informáltak, s a cég be tudja bizonyítani azt, hogy neki mindenben tökéletesen igaza van

Dolgok, amelyeket tisztázni kell.

Ezért vagyok most itt, s azért éppen itt és nem Gelenczén és nem is Ozsdolán, ahol szintén vannak olyan dolgok, amelyeket tisztázni kellene. A többi községeket már csak a veszteség után való sirásra van ok, — itt még most folyik a harc, az a harc, amelynek sohasem lesz vége és amelyben az erős küzd a gyenge ellen, az okos küzd a tájékozatlan ellen, az,

akinek vezetnie kellene, elárulja azt, aki reá van bízva.

A székely népből ömlik a szó. Az elkeseredésnek nincs határa, a panasznak nincs vége.

Bereck lakosságának egy része még 1905-ben eladta a közbirtokossági erdőből reá eső arányrészt, kitermelés céljából. Persze, hogy az erdő arravaló, hogy kitermeljék. Az üzlet nagy volt és a vevőknek sok mindent meg kellett próbálniuk, hogy a székelységnek legalább egy részét megnyerhessék. A nagyobbik rész nem volt hajlandó eladni a maga ősi birtokait; szántó, kaszáló itt edes kevés van, a nép az erdőből él. A kisebbik rész azonban vásárt csinált, s hosszas tárgyalások után a telekkönyvben különszakították az első csoportot a másodikról. Az első csoport, amelyet azóta A csoportnak neveznek, ma is háborítatlanul birtokában van a maga erdőinek, a B csoport sorsa szomorubb.

A B csoportnak összesen körülbelül 7500 holdja van. Egy része annak idején az erdejét, — azaz a maga arányrészt, mert senkinek sincs az erdeje külön kiszakítva, hanem az egész erdő osztatlan közös birtok, — talajostól, mindenestől, örökre adta el, a másik része azonban azzal a kikötéssel, hogy 15 év múlva a talaj tulajdona a husz centiméterrel vékonyabb törzű fákkal együtt visszaháramlik rá. Ezek gondoltak az örökösöikre, meg magukra, az igazi érdekeikre: és most éppen ezekből az érdekekből akarják kifosztani őket. A birtokosságnak ez a része körülbelül negyven százaléka a B csoportnak.

Közben eltelték az évek, bekövetkezett a bírói átadás a vevők számára, elkövetkezett volna a termelés ideje, az üzem megindításának a munkája. Az akkori vevők helyébe új vevők léptek, előbb a Magyar Erdőipar, azután a Zabolai Faipar és most legutóbb az Ojtozi Faipar, amely régebben a Zabolainak volt egy mellékvállalata, s az új tulajdonosok jóvoltából fővállalattá lépett elő, — de ennek az előléptetésnek a története már igazán messze vezetne igazi témánktól. Az bizonyos, hogy a svájciak akkor is tudták mit csinálnak, mikor letették a Zabolai céget és felvették az Ojtoziét.

Közben pedig háboru volt, úgy látszik más bajok is voltak. Elég az hozzá, hogy a tizenöt év, — amely 1915-től számít, — ugyancsak hamar letelik immár és még termelés nem volt a berecki erdőkben. Ott állanak a hatalmas fák, ott áll érintetlenül az egész őserdő. Az a tizenöt év, amely azóta elmúlt, nem használt az erdőknek, mert a kinőtt fának is eljön a maga ideje, amikor le kell vágni, különben elöregszik és a további növekedés már csak korhadás. A fának jelentékeny része megy ilyenkor veszendőbe. De ott van mégis a hatalmas vagy: bükkfák, amelyeknek az átmérője derékmagasságban százötven, meg százhetven centiméter és amelyeknek szálegyenes törzse harmincöt méter magasra tornyosodik fel: két vagon fa kifutja egy-egy ilyen törzsből, amely hatalmas szálakat ad épületfának, rengeteg anyagot tüzfűzőhöz. A hiteles becslések szerint jóval több

egy millió köbméternél a bükkfa, ami ebben az erdőben van és legalább 700000 köbméter a fenyőfa.

Es ez a vagyon most visszaháramlik azokra, akik annak idején elég eszesek voltak ahhoz, hogy a maguk visszavásárlati jogának fenntartásával adják el az erdejüket

Ezért folyik a harc legújabb fejezete.

Azt tudni kell, hogy ennek a mérhetetlen vagyonnak nagyobb része visszavonhatatlanul a társaságé. De a vagyon osztatlan és oszthatatlan közös birtok. Senkinek sincs kijelölve a maga erdőrésze, — a társaságnak sincs. És ha most akarna üzemet kezdeni, akkor a tulajdonosokkal élet-halál harcot kell vívnia, hogy hol és hogy termelhessen. Ezért kell neki feltétlenül tisztázni a további jogalapot, amelyen a falusiakkal dolgozni akar és dolgozni tud.

No, a társaság hozzá is kezdett ahhoz, hogy a jogviszonyt tisztázza, sőt ahhoz, hogy a jogviszonyt egészen új alapra fektesse. És az a kiáltás, amely erre a kísérletre a székely népből kiszakadt, elért hozzánk

Jaj annak a népek, amelynek a jogviszonyait egy Társaság kezdi tisztázni. M. M.

(—) Erdély új kincséről. A „Transylvania-guano-foszfát”-ról. Ezt a mezőgazdaságra rendkívül fontos trágyaszert a „Csoklovina” barlangból — mely Hunyad megyében, Pui község mellett fekszik — most kezdik kitermelni. A guano telepen Dr. Roska Márton cluj-i és Dr. Götzinger Gusztáv becsi egyetemi tanárok végeztek kutatásokat, mélyítették aknáikat, feltárásokat, hogy a mennyiség megállapítható legyen. A becslések szerint, a barlangnak eddig feltárt részén, 5000 vagon guano-foszfát vár elszállításra, mely számot növelni fogja az oldalfülkék, folyosók anyaga, melyek eddig még nincsenek feltárva. A guano-foszfát 60-80 százaléka denevérektől származik, a többi része őskori barlanglakó állatoktól, barlangimedve, farkas, rokatól, mely állatok a dilluvium korban lakták a barlangot. A barlang légvonalban kb. 7800 méterre fekszik Pui állomástól, mely távolság sodronykötélpályával van áthidalva. Hogy az anyag műtrágyázási célra alkalmas legyen, azt Pui állomás melletti feldolgozó-telepen megszártják és lisztstertűvé őrlik, hogy könnyen oldódjék és hogy trágyavető és kombinált gabona és trágyavetőgéppel szorítható legyen. Az anyagot külföldi laboratóriumokban, többek között a budapesti állami vegyvizsgáló intézetben is vegyelemeztek. Foszforsavtartalma 16-18%, ezenkívül 0.5% nitrógent, 5% szénsavasmeszt és 12% szervesanyagot is tartalmaz, de csak a foszforsav lesz a vevőnek felszámítva, míg a többi értékes trágyaanyag ingyen megy a vevő tulajdonába. Foszforsavtartalma citromsavban oldódik, tehát a növény által közvetlenül felszívható. A budapesti állami vegyvizsgálóintézet szakvéleménye után a magyar kormány forgalombahozási engedélyt adott, mely engedély csakis elsőrangú trágyáknak jár ki. A telepen vegyilaboratorium van két vegyész-mérnökkel, melyben az anyagot állandóan vizsgálják, hogy esetről esetre foszforsavtartalma és így értéke megállapítható legyen. A „Transylvania-guano-foszfát” rakározható, a nedvesség nem árt neki, sőt vízben is csak megcsomósodik, de nem romlik meg. Bármilyen mennyiség alkalmazása sem árt a növénynek, hanem még a növény által fel nem szívott mennyiségnek hatása van a következő évben, de nem is mosódik be a föld mélyébe, mint történik a gyári trágyákkal. Gabona termelésünk előfeltétele, hogy foszforsavtrágyákat használjunk. Ugyanis kálium van elengedő a mi földjeinkben, a nitrogénnek is vannak természetes pótlásai, csak a foszforsavnak, ennek a legfontosabb trágyaszernek hiányzik a természetes utánpótlása, holott az emberiség évszázadok óta hordja ki a letarolt gabonával, de utánpótlásáról csak igen kis mértékben gondoskodott. Erről tehát a gazda kell gondoskodjék. A guano-foszfát a legmegfelelőbb módon oldja meg ezt a kérdést, mert kitűnő minőségű és fent felsorolt előnyeinek kívül rendkívül olcsó, miáltal többtermelésünk főtenyezőjévé lett.

Munkásnők

felvételnek könnyű és tiszta munkára az Astra Mill boritékgyárban, Brassó, Gyár-ut 88, szemben a Kereszt utcával

74.0

A régi és közismert

„IDEAL” kávé
lerakat.
D. DANIELIAN

Királyi udvari szállító
București, Strada Carol 37.
Telefon 47/70 2873

Fiók: Str. Sf. Nicolae Șelari 5
(Lipszáni mellett) Telefon 13 83.
Az egyetlen üzlet, ahol nagyban áron a legjobb minőségű kávé kapható

GYERMEKVILÁG

Rovatvezető: Sándor bácsi

Pufi búja

Pufi kutya mérgelődik,
Véle kutya se törődik;
Órákhosszat se néz rája:
Csak tanul a kis gazdája.

— Szegény fejed, kedves gazdám!
Az a sok könyv kifáraszt ám,
Hagyj holnapra is belőle:
Hopp, ugorjunk a mezőre!

De nem enyhül Pufi búja:
Pali csak a könyvet bujja,
Tudással telt a kobakja:
Közeleg a vizsga napja.

— Legelső a kötelesség,
Hogy a játék rá jól essék.
Ne szomorkodj, Pufi kutyám:
Majd hancuzunk vizsga után.

Három ritka madár tolla

Mese

Egyszer egy ember egy mogyoróbokor alatt talált egy elhagyott kisfiút. A gyermek megtetszett neki, ezért karjára vette és hazavitte kunyhójába az erdő szélén. Mivel egyedül volt és nem volt senkije, elhatározta, hogy fel fogja nevelni ezt a kisfiút, hátha öröme telik benne. Az évek tovaszálltak és amikor a kisfiúból nagy legény lett, nevelőapja így szólt hozzá:

— Most már megnőttél akkorára, fiam, hogy elmehetsz világgá, szerencsét próbálni, de nehogy gyalog kelljen járnod, neked adom az istállóban levő lovamat, ezen indulj utnak.

Csak hogy ez a ló nem volt közönséges állat; nyolc lába volt és mégis csodálatosan szép és a legjobb az volt rajta, hogy beszélni tudott és nagy volt az okossága. A gyermek roppantul megörült az ajánlatnak, máris bucsuzott az öregtől, ráült lovára és elnyargalt. Amint egy jó darabon haladtak, meglátott a földön vörösrézből egy tollat.

— Ezt fel kell vened! — szólt a ló.

A fiu úgy is tett. Nem sokkal arrább, hevert az uton egy ezüsttoll, azután meg kissé arrább egy aranytoll; ezt is felvette, ahogyan a ló tanácsolta neki.

Csakhamar eljutott a nagy városba, ahol a király lakott; odament és megkérdezte, vajjon nincsen-e szükség szolgára, mert szívesen állna szolgálatba lovával együtt. A király felfogadta. Nemsokára ezután nagy vadászat volt; ekkor a gyerek leterített sok vadat, mert lovával el tudott érni mindent. Ez nagyon megtetszett a királynak és minden szolgája közül a fiut szerette meg a legjobban; ezért a többiek megirigyelték és vesztet kívántak.

A legény odaajándékozta a királynak a vörösréz-, ezüst- és aranytollat. Ekkor egy napon a szolgák felkeresték urukat, mondván:

— Ez a fiatal legény azzal kérkedik, hogy könnyen meg tudná szerezni azt a három madarat, amelyekből ezek a tollak valók.

A király máris szerette volna a három madarat; hivatta a legényt és így szólt hozzá: — Ha nem szerzed meg nekem három napon belül a három madarat, akkor az életed nem ér egy hajtófát sem.

Erre a legény elszomorodott és nem tudta, mitévő legyen. Amint bement az istállóba, a ló már kérdezte:

— Miért vagy olyan szomorú?

A legény most elmondott neki mindent. Erre a ló azt tanácsolta:

— Menj a királyhoz és kérj tőle egy vörösréz-, egy ezüst- és egy aranykalitkát

Amikor a három kalitka megvolt, a ló így szólt:

— Most ülj fel a hátamra és menjünk ki a mezőre! — és amikor odaértek: — Most pedig kiáltd mind a négy világtáj felé: Madarak, jertek!

Alighogy ez megtörtént, mindenfelől se-reglett a sok madár és megjelent a madárkirály is és kérdezte a gyerektől, hogy mit parancsol.

— Meg tudnád mondani, hol található az a három madár, melyeknek ez a tolluk?

— Ezek nem tartoznak az én birodalmamba, de majd kérdezősködöm népemnél, hátha tud valaki erről! — szólt a madárkirály. De egy madár sem tudott erről felvilágosítást adni.

— Hiányzik valaki?

Amikor most utánaszámláltak, három madár hiányzott; de ezek éppen most jöttek és igazán fáradtak voltak.

— Hallottuk a kiáltást, de nem tudtunk hamarabb eljönni, mert a világ végén járunk, — mondták és most elbeszélték, hogy milyen csodás dolgokat láttak. Az egyik a vörösrézsárkányról beszélt és vörösrézmadról, a másik az ezüstsárkányról és az ezüstmadról, a harmadik az aranyáksárkányról és aranymadáról; hogyan sütkéreztek a sárkányok és hogyan dalolták őket álomba a madarak.

Nagyon tetszett ez a fiúnak; a madárkirály viszont megparancsolta, hogy ez a három madár rögtön mutassa meg neki az utat. Gyors lován a gyermek hamarosan eljutott a helyszínére és nagyszerű kardjával sorra agyonütötte a sárkányokat és a vörösréz-, ezüst- és aranymadár, mindegyik szívesen elfogatta magát.

A király nagyon megörült neki, amikor a gyermek elhozta a három ritka madarat és ettől fogva még sokkal jobban szerette őt; igen ám, de a király többi szolgája csak még jobban megirigyelte őt ezért és minden módon azon igyekeztek, hogy ezt a fiatal legényt elpusztítsák. De hasztalan áskálódtak ellene, a király nem hallgatott többé rájuk.

Sándor bácsi postája

Moskovits Andor. Nagyon sajnálak kis fiam, hogy gyengék a szemeid. Így bizony nehéz pályát választani. És tanácsot adni is nehéz, hogy az orvos által ajánlott mesterségek közül melyiket válaszd, mert ugy-e nem ismerem sem anyagi helyzetedet, sem hajlamaidat. Én a magam részéről, — ha kedved van hozzá és szüleid olyan körülmények között vannak, hogy később pár hold földet vehetnek neked, — azt tartanám legszebbnek és leghevesebbnek, ha a kertészetet tanulnád meg. Ezzel kapcsolatban aztán a méhészettel is foglalkozhatsz. Azok közül, amiket felsorolsz, talán még a képkeretezés lenne könnyű, kevésbé szemrontó. Z. Lacika. Sajnálom, hogy brassói utad elhalasztódott. Pedig vártalak ám. Nagyon kedves vagy, hogy fürdőzés közben rám is gondoltál és nagyon köszönöm azokat a gyönyörű képeslapokat, amiket a fürdőzés emlékéül küldtél. Bräutigam Erzsébet. Leveled várom, örömmel sorozlak katonáim közé. Koós Gyurka. Legközelebb teljesítem kérésed és szép, folytatásos mesét olvashatsz. Slamovits Jenőke. Örülök, hogy tetszett a „Vándorol a kis kutya” című vers. Bizony a becsület az mindennél többet ér, igaza volt a a kutyusnak. Matildka. Leveled megkaptam, kedves nővérednek a kért címetek és felvilágosításokat megadtam. Györgyike. Brassó csakugyan nagyon szép és egészséges város. Nem csoda, ha mindenki szereti. De ha nekem sem hiszed el, akkor jöjj el Brassóba, hátha a város maga meggyőz erről. Szívesen látalak.

CZITROM

ALADÁR

ÉS TSA TEA IMPORT

Brassó, Kapu-u. 25

*

Van szerencsénk a

fűszer- és csemege

kereskedő urak figyelmét felhívni azon körülményre, hogy a világhírű

TEÁSKANNA

védjegyű csomagolt áruknál állandóan raktáron tartjuk a következő minőségű, szabados teákat:

**Darjeling,
Assam,
Sumatra,
Ceylon,
Moning,
Panyong**

és többféle minőségű

Pecoe virágot

Ezen fajta teákat mindenkori legjobb minőségben és a legolcsóbb napi árban szállítjuk.

Mielőtt őszi szükségletét fedezné, — kérjen tőlünk is ajánlatot!

**Minden
előfizetőnek joga van**

bavonként egy tíz-szavas

**INGYEN
APRÓHIRDETÉSRE**

a „BRASSÓI LAPOK”-ban.

Feltételeket lásd az „Apróhirdetések” rovat elején.

A HERZ-féle kölcsonkönyvtár

legújabb könyvei:

Balassa Imre: Krisztus.

Coleito: Az örvényben.

" Mitson Kisasszony.

" Cinci meghal.

" Cinci.

" Az örvény szélén.

Hough Emerson: Mary Warren csodálatos története
Markovits Rodion: Szibériai Garnizon.
Orczy Emma: Az öszekuszált fonat.
Schnitzler Arthur: Beáta asszony meg a fia

Előfizetési díj havonta Lei 80

A Brassói Lapok elő-
fizetőinek 50% engedmény!

8124

Fiúnevelőintézet

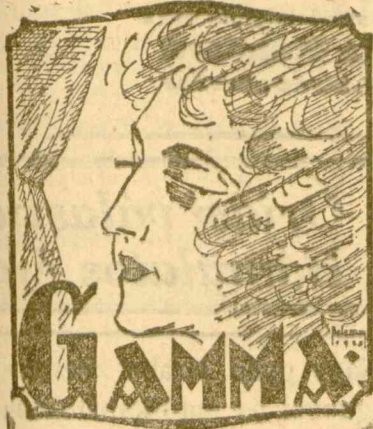
középiskolai tanulók részére: Budapest V., Sas-
nica 15 szám. — Sikeres tanítás, gondos nevelés,
igen mérsékelt díjak. Előkészítés vizsgákra. 7376

Kérjen árajánlatot és mintákat perzsaszőnyegekre,
szővőkellékekre

„MEKKA”
perzsaszőnyegipartól
Târgu-Mureș

Olcsó árak Olcsó árak
Előnyös fizetési feltételek. 2095

A Friedler-féle

GAMMA

hajszer

a hajhullás, kopaszkodás, korpásodás
lökéletes gyógyszere.

A hajhullás legtöbb esetben a fejbőr korpásodására vezet-
hető vissza, mely viszont abban leli magyarázatát, hogy a
telhám elszarusodása hiányos. A telhám, mely ilyenkor fi-
nom pikkelyszerű a'kban leválk, eldugaszolja a haj tösz-
őbe nyíló faggyumirigy kivetelő csővét, mely rövidesen a
a haj elszorvására illetve kihullására vezet.

A GAMMA hajszer hatása abban rejlik, hogy különlegesen
összetételénél fogva lehetővé teszi a hajlaggyu telodását
és elősegíti a telhám elszarusodását.

Orvosilag kipróbálva és ajánlva!
A GAMMA kapható minden gyógyszerárban és drogue-
riában. Félliteres üveg ára 240, negyedliteres üveg ára 160 lei.
Használati utasítás mellékelve.

Vezérképviselő:
ROZSNYAY GYÓGYSZERTAR
ARAD, PIATA AVRAM IANCU.

Autóhűtőkben, radiátorokban

BOKIS neve márka

Ujjonnan készít és szakemberrel javít garancia mellett a leg-
rövidebb idő alatt, specialisan berendezett hűtőüzemében
Brassó, Hosszu-u. 14 SZ.
Kérem a címre figyelni! 2987

No. 17098—1928

Hirdetmény.

Miután az 1828 évre megválasztott Iparható-
sági megbízottak működési ideje 1928 évi szeptem-
ber hó 20 án lejár s így az 1923—1929 évre 20 ipar-
hatósági megbízott és 6 pottag választása válik szük-
séssé Brassó város részére, tudomásukra hozatik a
kereskedők, iparosok és gyárosoknak, hogy ezen vá-
lasztások 1928 évi augusztus 13 án délelőlt 9—12
óraig az aláírt városi tanács Iparügyosztályánál fog-
nak megejtetni.

Együttal közhírré tétetik, hogy a tevéleges vá-
lasztási jogot a Brassó város területén lakó minden
önálló kereskedő, iparos és gyáros bírja, az ezen
védeleges választási jogot azonban csak azon ke-
reskedők iparosok gyárosok bírják, akik legalab-
500 Lei kereseti adót fizettek, vagy pedig az 1884
évi XLIV t. c. adómentességet élveznek. A vissza-
lépő megbízottak ismét megválaszthatók. A vála-
zások, titkos szavazás után történnek, azonban leg-
alab is 10 választó kívánatára közfelkiáltás után
eszközölhetők.

Braşov, 1928 július 16.

Primar :

Dr. Ziske m. p.

7458

Secretar General :

Hertel m. p.

Képviselőt keres

egy teljesen megbízható szor-
galmas kereskedő, aki rövidáru, fűszer
és terményben tökéletes jártassággal
bír. Bármily más eikknek a képviselőt
is elvállalja. — Ajánlatok „Korrek”
7434. jellegre kéretnek a kiadóhivatalba.

Gramafonok, hanglemezek

és ezek alkatrészei óriási választékban kap-
hatók a

„COMERCIA” géposztályában

BRASSÓ, Tehénplac 4. — Kérjen árjegyzéket. 2899

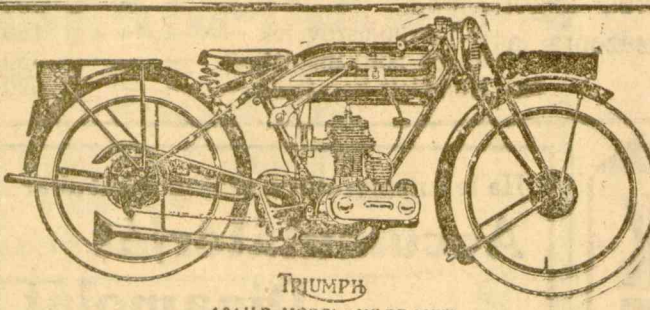
Express- csomagforgalom

a leggyorsabb szállítás az ország összes
vasutállomásaira 5 1/2—100 kg. súlyu csoma-
gokra. 24—48 óra alatt kézbesítve, Megle-
pően olcsó Nagyobb állomásokra utánvétellel.
Biztosítás, Díjszabás kapható és közelebbi
felvilágosítást nyújt a brassói képviselő:

Einzig Bernát

Kapu-utca 34.

7 54

TRIUMPH

494 H.P. MODEL "N" DE LUXE.

Megérkezett egy új és jelentős

TRIUMPH

8008

motorkerékpár-szállítmány, — az angol
motorkerékpár-gyártmányok királya.

Romániai vezérképviselő:

M. Moraru

Bucureşti 2, Str. Elefterescu 37.

Értesítés.

Az egészséges levegőjű Gyergyószentmiklóson
Gheorgheni jud. Ciuc, az Irgalmas Nővérek gondozása
alatt álló „püspöki” leánynevelő intézet internátusába
növendékek jelentkezhetnek 4—24 éves korig. Az in-
tézetben van ovoda, elemi és 3 osztályu leánygimna-
zium, továbbá 14—24 éves leányok részére, román,
német és francia nyelvkurzus, gépirás, festés, bőr, se-
lven batikolás, relief, raffiafonás, kézimunkák tanu-
lására külön tagozat és varrósiskola.

Többféle zenében oktatás. Az intézet a bennlakó
növendékek testi nevelésére is kiváló gondot fordít.
Tennisz, tánc, rodlizás, korcsolyázás, naponkint köte-
lező séta.

Tájékoztatót az intézet előjárósága küld. 7396

Rövid-, rövid- és fértidivat-üzletünk
vezetésére alkalmas **elsőrendű**

munkaerőt keresünk

Ajánlatokat „Brassó” jelleg alatt a
Mosse hirdetőiroda Brassó továbbít.

746

MEZŐGAZDÁK!
USPULUN-UNIVERSAL

TILLANTIN

nedves csávázószerrel

száraz csávázószerrel

kifünő hatású német gyártmányok.

Kapható az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület, valamint a Barca-
sági egyesület valamennyi áruszármakában és géposztályában, C.
Knopi Braşov, Arucasarnok Bistriţa, Albert Bock Brad, Josef Baumann
Sebes-Alba Peter Sill Csnadie és Droguerie Fekete Târgu Mureş.

ROMANIL S. A.

2933

TIMIŞOARA, Palatul Banatean.

Agfa-ujdonságok

Gaslichtpapirok:

LUPEX-Special kemény negatívoknak

LUPEX-Standard rendes negatívoknak

LUPEX-Contrast lágy negatívoknak

3003-1

Nappali fény papirok:

Celloidin és Celloidin-Selbsttonend

Az új **Andrese-lemez** ultra Ortho sport- és műterem felvételekhez kiválóan alkalmas

Tekintse meg a legközelebbi fotokereskedésben az új **STATIVA** Agfa állványt, amely a legszilárdabb fémállvány és öt kicserélhető részből áll.

Eladási ár Lei 519.

Kimerítő AGFA árjegyzékek minden fotoüzletben kaphatók.

ÖN NEM SZERETI GYERMEKÉT,
ha nem biztosítja jövőjét. Kössön
GYERMEKBIZTOSÍTÁST!

Új rendszerű, nincs aránylagos fizetés, nincs csoport!!!

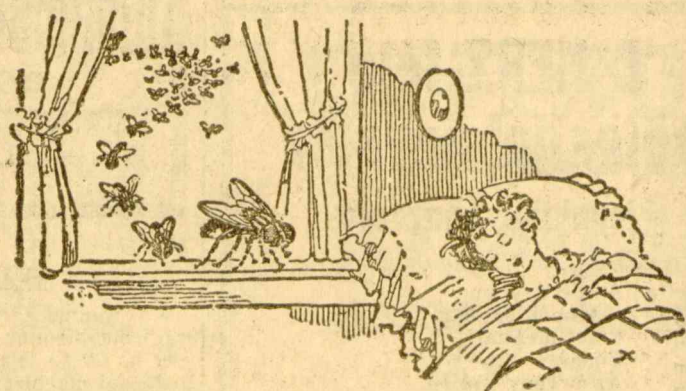
DANUBIA

román általános biztosító részvénytársaság

TIMIȘOARA, I. BUL. FERDINAND NO. 5.

Kérjen ingyen ismertetőt!

622

**Gyilkos rajok zümmögése hallszik,
Míg a gyermek mit sem sejtve alszik.**

Legyek szövik a kórfonalat és Halál aratja le a szörnyű termést. Piszkos szemétdombokról és pócegödörökből hozza a bacillus-terjesztő légy otthonunkba a legrémesebb betegségeket. Védjük meg önmagunkat és gyermekeinket. Permetezzünk Flit-et.

Flitelés percek alatt megtisztítja otthonunkat a kórokozó legyek, szúnyogok, darazsak, poloskák, svábbogarak, hangyák, bolhák és tetvek tömegétől. A Flit kitűrkészí azokat a legelrejtettebb zugokat, ahol a rovarok búvóhelyeiken tenyésznek és ott elpusztítja petéiket. Flitelés megöli a molyo-

kat és lárváikat, amelyek lyukat rágna a szövetekbe. Flit megóvja a ruhaneműeket. Használata könnyű. Nem hagy foltot. Világhírű tudósok tökéletesítették a Flit rovarirtót. Biztos pusztulást hoz a rovarokra, de teljesen ártalmatlan emberre és háziállatra. Mindenütt kapható.

Sárga kanna
fekete sávval

**Elpusztulnak: legyek, szúnyogok, hangyák,
poloskák, svábbogarak, molyok, bolhák.**

Óvakodjunk az utáztatóktól! Csak eredeti, plombált Flit-kannát fogadjunk el!

Kizárólagos vezérképviselő:
Drogherie Standard
București, 2. Strada Zorilor

Új ÜZLET

WEISZ-MIHÁLY-UTCÁ 11

Francia gummi-fűzők, haskötiők, melltartók, harisnyák, csipkék, övök és csattok, vásznak, pamutok, diszek, kézimunka hozzávalók stb. stb.

**Óriási választék
Bámulatos árak**

Szolid árak!

15% engedmény!
Nagy meglepetés!

Megérkezett nagymennyiségű szövet a prágai és bécsi mintavásárról, angol szövetek a tavaszi és nyári szezonra, a következő árakban:

Kamgarnok	—	—	—	—	Lei 480—1200
Covercottok	—	—	—	—	" 480—1400
Angol sportszövet	—	—	—	—	" 300—700
Fekete és kék kamgarn	—	—	—	—	" 360—1600
Angol covercot felöltő szövet	—	—	—	—	" 450—1200
Valódi gyapjú strux	—	—	—	—	" 650—1400
Csikos nadrág szövet	—	—	—	—	" 650—1700
Cachl kamgarn	—	—	—	—	" 350—1200
Sheviot	—	—	—	—	" 250—800
Női gyapjuszövetek	—	—	—	—	" 180—900
Casha női kabátnak	—	—	—	—	" 450—800
Komplett hozzávaló	—	—	—	—	" 620—1200

3013

Nagy gyári lerakat vízmentes gummi és autó-kabátokban 850 lejtől 2400 lejig.

Tisztelettel:

Gh. Soci

BRAȘOV,

Kapu-utca 27. szám.

Szolid árak!

AUTOMOBILOK

új és használt, bármilyen védjegyű
állandó nagy választékban.

Vétel - Eladás - Csere

A közismert amerikai 6 hengeres, 4
kerékfés, 2000 kgr. teherbírású

„REO“

teherautók vezérképviselője.

„GIRONI“ autógarázs, București
Str. Grigore Alexandrescu 59.

2498

Ha lelkiismeretes és szakmunkát akar

Accumulátorját

Dinamoját

Autó világítását

„MOTOR“ automobil és gépiparnál csináltassa
BRAȘOV, GYÁR-UT
Azonnal szállítható új accumulatorok, pozitív,
negatív lemezek és az összes elképzelhető
alkatrészek. 3016

Kénsav desztillált víz.

Javítóműhelyeknek és viszont eladóknak
nagy árkedvezmény.

Autójavító műhelyeket accumulatorjavításra
és telerakásra betanítunk.

Vidéki javításokat soronkívül intézünk el.

FENYŐ

és gőzölt bükk fűrészelt áru, valamint minden építéshez szükséges anyag, ugymint elsőosztályú

GÉPTÉGLA, fedőcse-
rép, nád
állandóan kapható.

SIPOS & COMP.

cégnél Brașov, Raktárház-utca 6/8
szám. (vasúti sínek mellett) 203.

A ZYKLON és Hora-eljárás a házi, mámi, kerti és mezeli kártékony-állatok sikeres pusztítására

a) A Zyklon-eljárás:

Mi a Zyklon?

Egy bádogdobozban légmentesen elhelyezett kéksavtartalmu és fölszórásra alkalmas anyag, mely szórása után a levegővel érintkezésbe kerül, igen veszedelmes mérgeztartalmát gáz alakjában leadja. Rövid 10 perc alatt a gázozás alatt álló helyiség a legkisebb repedésig egy igen erős hatású egyenletes kéksavszórással lesz telítve.

Mit nyújt a Zyklon?

Megöli a lisztmolyt minden fejlődési formájában, a petétől a pillangóig. A Zyklon ennél fogva egy vérszagos megváltást jelent **malomnak és molnárnak** egyaránt. Megöli a szalonnabogarat **dohánygyárakban, dohánybevallókban és dohányraktárakban, a rézbogarakat kefégyárakban, bőrgyárakban és gyapjufonodákban**, ahol a szalonnabogarat és a fonálut megrágia és tetemes károkat tesz benne. Megöli a ruhafutót, a ruhafutót, mely a párnázott butorokban, szőnyegekben és ruhaneműekben nagy pusztító hatást végez és megöli a szőrmemolyt szőcsműhelyekben és raktárakban, hol pusztításai révén a tulajdonos egy anyagát, mint erkölcsileg is megsemmisíteni képes. Megöli a poloskat petéivel együtt. Megöli a tranyókat és a ereket malmokban, lakásokban, gyárüzemekben és műhelyekben, a vágóhidakon levő állatokban és a csirkékben. Megöli valamennyi kártékony rágcsáló állatot és kártékony férget hajókon, vasúti kocsikban és állatokban.

Mik a Zyklon-eljárás előnyei?

Nem okoz semmiféle anyagrongálást. Tudniillik: nem rongál meg sem butort, sem berendezési tárgyakat, nem támadja meg az arany, ezüst, fém vagy bőrtárgyakat és az élelmiszerekre sem gyakorol káros hatást. Malmok, melyek Zyklonnal lettek gázozva egy jó minőségű és korlátlan tartóságot adó szálítanak, egy molypete nélküli lisztet, mely a vevő részéről minden felszólamlást kizár. A lisztmoly okozta nagy lisztvesztességek egy csapásig megszűnnek és a gépekben és a szitákban nincs több lisztmoly. Gyár, műhely, ház, malom, vagy lakás 1-2 nap alatt kigázozható és teregmentesen átadható.

Mennyibe kerül egy Zyklon-gázozás?

Olcsóbb, mint az ez idő szerint gyakorlatban levő bármelyik irtóeljárás, mert a butor és berendezési tárgyakat nem kell kirakni egyetlen helyiségből sem mert, a gázozás nem okoz semmiféle rendetlenítést és főleg, mert az eredmény minden körülmények között biztos.

Mik eszközöl Zyklon-gázozást?

Kizárólag a „Salvarea” önkéntes Mentőtársulat, Timișoara, Belyáros. Írásbeli kérésre, kérésre esetén a válaszhhoz szükséges postabélyeg mellékelendő lesznek.

b) A Hora-eljárás:

Mi a Hora?

Egy 25 vagy 30 cm. hosszú vaskozott, henger alakú tokban elhelyezett, gázfelosztásra alkalmas por, melynek gáza nehezebb lévén a levegőnél, mélyen lehúzódik a földbe és 5 perc alatt a kártékony állatokat és helyiségeket egy erős hatású gázzal tölti meg.

Mit nyújt a Hora?

Megöli a kártékony rágcsáló állatokat, n. m.: a malom egereket, a házi és mezeli egereket, a patkányt, vakondot, a mezei nyulat, a hörcsögöt, a rókat stb., stb. a legnagyobb biztonsággal.

Hol használható a Hora?

Mezőkben, kertekben, bevetett földben, folyókban, raktárakban, pajtákban és istállóban.

Mik a Hora-gázozás előnyei?

Egy egyszerű, könnyen kezelhető és elpusztíthatatlan kis készülék segítségével mindenki maga elvégezheti a szükséges gázmenyiséget. A gázfelosztó töltények állandóan használatra készek. A gáz semmiféle káros hatással sincsen sem a növényzetre, sem az állatokra. Robbanási veszély kizárva.

Mennyibe kerül a Hora-gázozás?

Olcsóbb, mint az ez idő szerint alkalmazni szokott bármelyik irtóeljárás, főleg azért, mert az eredmény minden körülmény között biztos és mert egy hold földnek sikeres gázozása (16-20) gázolt töltény elegendő.

Hol szerezhető meg a Hora-készülék és a szükséges gázoltöltények?

Kizárólag „Salvarea” önkéntes Mentőtársulatnál Timișoara Belyáros. A mentőtársulat érdeklődőknek készségesen áll rendelkezésére írásbeli megkeresésekre is válaszol, ha a szükséges válaszlevegő mellékelve van.

Képviselőik kerestetnek.

„Salvarea” Önkéntes Mentőtársulat
Timișoara Belyáros.

A Magyar Magtenyésztési R.-T. Budapest (Monori Mag)

ajánl őszi idényre muhar, kő és tarlórepa, őszi borsó, szőszősbükköny, őszi bükköny, biborhere-magvakat stb.

Megrendelések eszközölendők:

A. HAZAY-régnél Brassó,
Vásárosok-utca 5. II. em. Magy. Magtenyésztési r.t.
Budapest romániai vezérképviselete. 1430

Nagyobb mennyiségű, egyszer használni

bükkfa-hordó

szállítmány, valamint boroshordók 400 literig
eladók

a Gebrüder Stollwerck A. G.
gyárából Brassó, Huss-utca 104/a

A leghatásosabb, leghíresebb, legolcsóbb!

a több éves hatású, 16-18% foszfor-savtartalmu, természetes

trágyaanyag

a „TRANSYLVANIA-GUANO-FOSZFÁT”

Ara métermázsánként ab PUI állomás 192-216 Lei. Zsákok beszerzési áron.

Szállítja a „CIOLOVINA” B. Társ. PUI, (jud. Hunedoara)

Rendeléseket az őszi idényre már most felveszünk mert csak így biztosíthatjuk az idejében való szállítást, ugyanis ősszel, a szükség pillanatában az őszszahalmozódó rendeléseknek esetleg nem tudnánk kellő időben eleget tenni

Olcsó és jó!

LEI 24 1 m jó és ellentálló sárga vászon

LEI 27 1 m. sifon keményítetlen ellentálló, mosásnál nem romlik

LEI 28 1 m sárga vászon kitűnő minőségben

LEI 33 1 m. zefir, garantáltan mosható, nagyon ajánlható

LEI 34 1 méter jó lepedő vászon

LEI 34 1 m. finom indián, fehérneműhöz, 90 cm. széles

LEI 35 1 m elzászi kitűnő sifon, fodoros, keményítetlen és csodálatosan mosható.

LEI 38 1 méter francia cerna mussetin, 80 cm széles, garantált színekkel

LEI 39 1 m. Perkal és karton, arantáltan mosható mintákkal

LEI 42 1 m legfinomabb indián, 100 cm. széles

LEI 45 1 m. finom és különösen tartos sifon

LEI 55 1 m. kreton, művészi mintákkal

LEI 55 1 m. különösen finom, 82 cm széles Reuforcé, a cég specialitása.

LEI 55 1 m. nyári rips-pichet, jobb minőségű

LEI 75 1 m. legfinomabb opál és marchizet, fehérneműhöz, garantáltan mosható színekkel

LEI 85 1 m. puplin, kitűnő minőségben modern mintákkal ingeknek

LEI 89 1 m. mosható puplin, 100 cm. széles, garantált színekben

LEI 90 1 m. praktikus lepedővászon, 160 cm széles, tartós

LEI 95 1 m. marchizett modern mintákkal, garantáltan színtálló, 100 cm. széles

LEI 110 1 m. legfinomabb lepedővászon, 160 cm. széles.

LEI 110 valódi holland vászon

LEI 135 1 m legfinomabb lepedővászon, 200 cm. széles

LEI 155 1 m. legfinomabb lepedővászon, 220 cm. széles

LEI 240 „Fresco” lenpuplin, legjobb minőségben, aljához különösen ajánlható

LEI 295 1 m. len-puplin, aljak részére, elsőrendű minőség, a ház specialitása

LEI 325 1 m. valódi len vászon, 200 cm. széles

francia, angol, belga, svájci vásznak és lenvásznak minden szélességben.

Vászonárak, selymek, harisnyák

Külföldi ország férfi és női

angol szövetek,

francia szövetek és

modern szövetekből

leghíresebb angol és francia

gyárak készítményei.

Legelőnyösebben árusítja

ORGHIDAN

alapították 1873-ban.

A Schroll vászonárak lerakata

Vidékre postán utánvét

mellett szállítunk.

BUKAREST I.

Str. Pânzarii II.

»AMERIKA«

ELSŐ ÉLETBIZTOSÍTÓ RT.

ÉS BANK, TORDA!

- Ezen kölcsönös biztosításon alapuló R.-T.
1. Felvesz tagokat 85 élet-évkorig, orvosi vizsgálat nélkül.
 2. Biztosít bárkinek, halála esetére 100.000 lejti készpénzben.
 3. 1200 lej tagsági és halálesetenként 100 lej hozzájárulási díjért.

Ezen életbiztosítás minden hónapban egy 100 000 Leies készpénz nyeresemény húzással van összekötve. Egy sorsjegy ára 120 Lei, melyek ügyünknek kaphatók Érdeklődők forduljanak legnagyobb bizalommal a Brassói főügynökséghez Brassó, Szentjános-u. 20.

Háromszékvármegyei ügynökség Kézdivásárhely Főút 47 sz. udvar, 1-83 szám. 29.7

Erdély egyik élénk forgalmu német városában a legnagyobb, jólmenő

Fényképészeti műterem betegség miatt eladó

Dövebbet DENGEL SIBIU, Str. Metropole 10 7417

Pathé Frères Paris

Romániában alapított 1908-ban, București,

Calea Victoriei 10.

Ertesíti a moztulajdonos urakat, hogy raktárán állandóan kaphatók: „Pathé” mozikészülékek, utolsó model. — Eredeti „Pathé” alkatrészek és bármilyen más márkájú alkatrészek. Bármilyen rendszerű lámpához való szénrudak, elsőrendű minőség, gazdaságos használat. Speciális javító üzemi, egyetlen romániai mozigép javító, ahol bármilyen márkájú gépet gyorsan és teljes szakavatottsággal javítanak.

Direkt szétküldés az egész országban!!

Felhívjuk a moztulajdonos urak figyelmét arra, hogy az országban nincsenek fiókjaink és lerakataink.

Ovakodjanak utánzatoktól!! 2980

CEMENT-ÉS AGYAGIPARI GÉPEK

u. m.: cementtörcserepek, tregesbetonblokkok, cementlapok, csövek, kutgyűrűk, vályuk stb. gyártására, la. cementfestékek. Agyagtégla és cseréprések, hengerművek, közúti, komplett cement- és agyagipari berendezések.

Raktárról szállítja:

„MODERNA” Építőipari Gépek R.-t. Braşov, Kis-utca 12. szám.

Mielőtt gépet vásárol, tekintse meg raktárunkat.

Költségvetések, prospektusok díjmentesen.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára: 6 lei. — Vastagabb betűvel 12 lei. — Állást keresőknek 25% engedmény. — Legkisebb apróhirdetés ára 60 lei. Ugyanazon szövegű apróhirdetés többszöri feladása esetén három fizetett megjelenés után egy ingyen-megjelenést adunk. Hirdetési díjak előre fizetendők. — Csak válaszbélyeggel felszerelt kérdézküldésekre válaszolunk.

Minden előfizetőnek, aki az előfizetési díjat, hancsen hátralékban, mindaddig, amíg előfizetése tart, hancsenként egy tíz-szavas apróhirdetést teljesen ingyen közölünk a Brassói Lapokban. Aki valamely hónapban az ingyen hirdetésre szóló jogát nem veszi igénybe, az a következő hónapokban az elmúlt hónapokra visszamenőleg ezt a jogát már elvesztette. Ezzel szemben azonban joga van minden előfizetőnek későbbi, ezután következő hónapokra szóló jogát előre igénybevenni, még pedig annyi hónapra, ahány hónapra az előfizetési díjat ténylegesen előre befizette.

Vétel — eladás

Sonka, szalámi. Sonka kilója 84 Lei, 1. szalámi kilója 180 Lei, fehér pergett vastag szalonna 52. Lei. Kapható Kleverkauszalámigvár Brassó Nagyböb megrendeléseknél engedmény. 3032

Pompas teher és vörös bor 20-22 lejért vásárolható Váránál. Sft-Gheorghe, Str. Cuza Voda No. 25. 7282

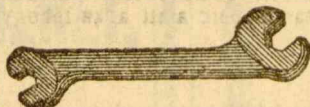
Szalámtörőkrész tencelyeket, magánjaro tencelyeket raktáron tartóhlik Ferenc gépműhelye Timişoara Józsefváros Nap-utca 7, telefon 724. 7465

Hordok javításat valódirom vidék is, új hordok raktáron. Magyar kardmester Jidveiu El695

Hezüké miatt olesón e-adó hiteleti ajtó. kirakat beléttel, főzőkályha disznóol és versenybicikli. O Brassói Malom u 8 sz. alatt. E 1711

Keresünk megvételre 12-15 HP. jó állapotban levő, lehetett lassu járásu stabil benzínmotort Ajánlatok: „Hephaistos” Uzina de Fier şi Fabrica de Osii S. A. Dacişanmartin. 7421

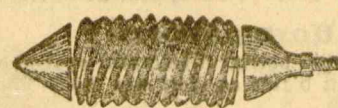
Kirakatállvány, 3 belga üveggel igen olesón eladó Cim E 1743 sz. alatt a kiadoban.

Minden műszaki cikk gazdasági gépekhez kapható

JUL. TEUTSCH

Brassó, Kapu-utca 33.

2541

Vásárolók minden meny-nyiségben butorlécel. — Részletes ajánlatot készlet kimutatással Samuel Pál, Oradea, Str. Cogalniceanu 37 címre kérek. 7452

Kukáló és hegyaljai borok literenként 23 Lei Szondarán, Fekete-utca 7. E 1747

Zongora Bösendorfer system, mahagoni ebédő, jégsekreány, varrógép eladók. Cim a kiadoban E 1752 sz. alatt.

Keveset használt fehér konyhabutor eladó Kut-u. 47-a. E 1753

Husz tucat vegyes nagyságú fűrészeszelő nagyon olesón eladó. Lövész-u. 21/c. E 1757

300 kilométert szaladó motorkerékpár előnyös feltételek mellett eladó. Gyártmány D. G. W. „Stella” Piaţa Unirii 10 Sibiu E 1758

Veszek jó állapotban levő íróasztalt. Einzig, Kap-u. 34. E 1760

POLOSKA-IRTO SZER

Biztos hatás. Üvege 25 lej és posta. Kapható Demeter gyógyszerárán Cluj, Cal. Moşilor 2.

Öntöttvas körfűrészállvány es fahasogató olesón eladó. Salló István Csikszereda. E 1759

Eladó 1000-es esőplő 4 kazánal. Veress Lajos. Piaşii de jos. E 1760

Állást keres

3000 Leit adok annak, ki egy jó inkasszáns raktárnoki, munkafelügyelői kapusi vagy ezekhez hasonló álláshoz juttat. 57 éves, nyugdíjas állami tisztviselő vagyok, magyar német, román nyelvet birom. Érdeklődni e lap kiadóhivatalánál E 1748 sz. alatt.

Egy nagyon jó főző szakácsné ajánkozik uri házhoz, esetleg mindennek, vagy házvezetőnek azonnali belesésre. Cim a kiadoban 7459 sz. alatt

Állást nyerhet

Fűszerüzletbe jó házból származó tanulófiút keresek. Klein, Kut-utca 45 7437

Tanoncot keres Herrling Buzias vas-, fűszer-cég. Buzias 7376

Fodrászsegéd jó munkás 2-3 évi praksissal, jó fizetéssel jusszon hó 1-ig beléphet. Pokorny fodrász Dumbraveni (Erzsébetváros) E 1762

Használt autók eladó

1 drb. 11/2 ton. CHEWROLET
2 „ 505-ös FIAT
1 „ 1927 FORD kamionetta

VICTORIA hűtőműhely Brassó, Katonkórház

Egy közepkoru takarítónőt keresek. Cim 7423 szám alatt a kiadoban. 7423

Jó mellékkereset. Secretarul hiteltudósító iroda Sibiu, Str. Regina Maria, levelezőket keres minden helységben. információ adása céljából. 7457

Szűcsmunkások bőr kikészítésére állandó munkára felvételre. Lechner szőrme kikészítő és festő gvar. Oradea. 7453

Augusztius nő 15-iki beleséssel fómolnari keres csere es kereskedelmi örléshez. Molnar Andras malomtulajdonos. Uzina. E 1715

Komoly nemet nőt keresek két nagyobb gyermek mellé falura. Lovass Danielné, Velea lui Mihai E 1761

Lakás

Butorozott szoba kiadó, koszt es kvartély kapható Kerekes Lajos, Szentpetri-ut. E 1722

Kiadó mansard mely áll 3 szoba, fürdőszoba es előtér. — Popovici posta mellett.

Két szobás modern lakás

keres gyermektelen házaspár szeptemberig Cimeket: Jól lakhaték jellegre adóba kéré.

Vegyes

Nedves falak es tetését felújításra kaphatók Gecse Blazs zsef kőműves Brassó, Alsó Cămin

Gyenge lét

válaszbélyeg ajánlat, vélben történő belesé ellenében bármilyen szabadalmazott szándékos találmányt ismertető könyvet. Cim: „Patent Cluj” (Költségvetés) 1 sz. 1928

Legszébb, legelegtel ruhákat felöltöztet, újabb divat után Mátys készíti Ploieşti Basarab 8.

Levelezés

Házasság

előkelő körből diszkrétan keres Bizonny Ferenc 5 éve fennálló házasságkötéshez adja Timişoara IV. Bul. Berthelotti 3010

Üzletmegnyitás

Van szerencsénk a mélyen tisztelt közönséget értesíteni, hogy

„JULIETA”

Női DIVATÁRUHÁZ cég alatt Brassóban,

Kolosor-utca 5 szám alatt

julius hó 30-án üzletünket megnyitjuk. Egy elsőrangú bécsi divatszalonban éveket át gyűjtött tapasztalatunk és szakmai retünk a legkényesebb igények kielégítésére képesek.

Üzlet elvétel: Legutolsó divatkreációkat elsőrangú anyagból választékos izlésű legfinomabb kivitelben, színd árakon forgalomba hozni, amiről a dus választékban eladásra kerülő

női-, bakfis- és gyermekruhák, szőrme- és posztókabátok

tanuskodnak. Főtörzsvésünk, hogy szívesen pontos kiszolgálással a m. t. közönség bizalmát és meglegedését kiérdemljük

Kiváló tisztelettel:

„JULIETA” Női Divatáruháza